

Monitor Sociaal Domein

2021

Versie – 7 september 2021

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Kaders	4
1.2	Verantwoording opgenomen informatie	7
1.3	Leeswijzer	8
Deel 1: Indicatoren gemeentelijke monitor sociaal domein		9
2	Uitgangspositie in Leiden (VNG indicatoren).....	10
2.1	Demografie	10
2.1.1	Leeftijdsopbouw	10
2.1.2	Samenstelling huishoudens.....	11
2.2	Onderwijs	12
2.2.1	Voortijdig schoolverlaters (VSV)	12
2.2.1.1	Toelichting VSV	14
2.2.2	Leerlingen in speciaal onderwijs.....	14
2.2.2.1	Toelichting speciaal onderwijs	14
2.3	Beroepsbevolking	15
2.3.1	Opleidingsniveau beroepsbevolking.....	15
2.3.1.1	Toelichting opleidingsniveau beroepsbevolking	15
2.3.2	Werkzame beroepsbevolking	16
2.3.3	Sectoren waarin mensen werkzaam zijn	17
2.3.3.1	Toelichting werkzame beroepsbevolking.....	17
3	Gebruik van zorg en ondersteuning in Leiden.....	18
3.1	Huishoudens met voorzieningen (VNG indicatoren)	18
3.1.1	Huishoudens met en zonder zorg en ondersteuning.....	18
3.1.2	Huishoudens met zorg en ondersteuning per domein.....	19
3.1.3	Huishoudens met zorg en ondersteuning naar aantal voorzieningen	20
3.1.4	Toelichting	20
3.2	Jeugdzorg	21
3.2.1	VNG indicatoren	21
3.2.1.1	Aantal jongeren met jeugdzorg.....	21
3.2.1.2	Jongeren met beëindigde jeugdzorg naar reden beëindiging	22
3.2.1.3	Herhaald beroep Jeugdzorg	23
3.2.1.4	Kosten Jeugdzorg.....	23
3.2.2	Extra indicatoren Jeugd	24
3.2.2.1	Type jeugdzorg in Leiden	24
3.2.2.2	In en uitstroom Jeugdzorg	24
3.2.2.3	Verwijzing zwaardere jeugdzorg.....	24
3.2.3	Toelichting cijfers Jeugdzorg	25
3.3	Wmo	27
3.3.1	VNG indicatoren	27
3.3.1.1	Aantal inwoners met een Wmo-voorziening	27
3.3.1.2	Aantal inwoners Beschermd Wonen	28

3.3.1.3	Aantal inwoners met beëindigde Wmo-voorzieningen	29
3.3.1.4	Inwoners van 75 jaar en ouder die zelfstandig of in een zorginstelling wonen	29
3.3.1.5	Kosten Wmo	30
3.3.2	Ervaren effectiviteit Wmo-ondersteuning (CEO)	30
3.3.3	Toelichting cijfers Wmo.....	31
3.4	Participatiewet	32
3.4.1	VNG indicatoren	32
3.4.1.1	Aantal inwoners met bijstandsuitkering	32
3.4.1.2	Aantal inwoners met re-integratievoorziening	33
3.4.2	Extra indicatoren Participatiewet	33
3.4.2.1	Samenstelling klanten Algemene Bijstand	34
3.4.2.2	Trajecten die helpen om mee te doen	34
3.4.2.3	Armoede	35
3.4.3	Toelichting cijfers Participatiewet	36
Deel 2:	Gebruik monitor sociaal domein als instrument en prioriteitstelling onderzoeksagenda	37
4	Monitor als instrument.....	38
5	Prioriteitstelling onderzoeksagenda	39
Bijlage 1 -	Motie: Leiden Global Goals Gemeente	41
Bijlage 2 -	Begrippen en definities	42
1.	Onderwijsniveaus	42
2.	Vormen van jeugdzorg	42
3.	Maatwerkarrangementen WMO	43

1 Inleiding

Voor u ligt de Monitor Sociaal Domein 2021. De monitor is ingericht op basis van een in september 2019 vastgesteld inrichtingsvoorstel (RV 19.0081). De VNG indicatoren over het sociaal domein zoals gepubliceerd op de site www.waarstaatjegemeente.nl (WSJG) vormen de basis van het inrichtingsvoorstel. De belangrijkste overweging om de gegevens van WSJG als uitgangspunt te nemen is dat daarmee een vergelijking met andere gemeenten mogelijk is. Voor WSJG vraagt de VNG gemeenten om informatie aan te leveren. De gegevens van een gemeente worden op WSJG vergeleken met gegevens van gemeenten die een vergelijkbare grootteklasse hebben. Er worden op WSJG vijf grootteklassen onderscheiden. De referentiegroep in de rapportage staat vast. Voor de gemeente Leiden geldt de grootteklasse 100.000 - 300.000 inwoners.

Het duurt enige tijd voordat gegevens gepubliceerd kunnen worden. Dit om de betrouwbaarheid van de gegevens te verifiëren. In voorliggende monitor is informatie opgenomen tot en met het jaar 2020. Procedureel is door de VNG vastgelegd dat de gegevens over het jaar 2020 medio september 2021 definitief zijn. Daarom wordt net als voorgaande jaren de Monitor Sociaal Domein medio september opgeleverd.

Naast de VNG indicatoren is de monitor uitgebreid met een aantal extra indicatoren die eveneens in het inrichtingsvoorstel zijn vastgelegd.

1.1 Kaders

De Monitor Sociaal Domein is in 2016 opgezet om de gevolgen van de decentralisatie van taken van het Rijk naar gemeenten per 1 januari 2015 in de gaten te houden. Na behandeling van de Monitor Sociaal Domein 2018 (commissie onderwijs en samenleving dd. 9 oktober 2018) is afgesproken de monitor door te ontwikkelen. De doorontwikkeling heeft geresulteerd in een kader voor de monitor, visie op het sociaal domein (RV 19.0029) en het inrichtingsvoorstel (RV 19.0081).

Het kader, de Visie Sociaal Domein 'Iedereen telt mee en doet mee' biedt een kapstok en ordening voor de activiteiten in het sociaal domein als geheel en geeft richting aan te maken keuzes in het sociaal domein. De doelen uit de visie zijn opgenomen in Figuur 1

1) Alle Leidenaren voelen zich gezond en veilig

a) Stadsklimaat

- Een stad waarin Leidenaren zich veilig voelen (voorbeelden: een fysiek en sociaal veilige openbare ruimte, veilige woningen, meten: ervaren veiligheid);
- Een stad waarin Leidenaren zich gezond voelen: uitnodigen tot bewegen, gezond gedrag/sport, stimuleren acceptatie mensen die een ziekte hebben.

b) Collectief

- Ervaren gezondheid van bepaalde doelgroepen, jongeren, ouderen, gehandicapten.

c) Individueel

- Leidenaren in (potentieel) onveilige/ongezonde omstandigheden zijn in beeld en krijgen passende hulp (activiteiten bijv. Juiste Zorg op de Juiste Plek, Leidenaren voor wie het niet meer veilig is thuis te blijven wonen).

2) Alle Leidenaren nemen naar vermogen deel aan de samenleving

a) Stadsklimaat

- Leiden is een stad waarin, er (spontaan) contacten ontstaan (op verenigingen, in de wijk), Leidenaren zich vrij voelen hulpvragen te stellen, er voldoende werkgelegenheid is voor iedereen
- Leiden is een prettige stad om te wonen, werken en recreëren door de diversiteit aan Leidenaren en de openheid van Leidenaren om met iedereen samen te leven (inclusieve & toegankelijke stad)

b) Collectief

- Voldoende ondersteuning voor deelname voor groepen die daar extra ondersteuning bij nodig hebben, bijv. voor kinderen/jongeren met minder gelijke kansen obv hun gezinskenmerken, mensen met psychiatrische problematiek, nieuwkomers

c) Individueel

- Eerst inzetten op gezondheid & veiligheid, dan op deelnemen naar vermogen.
- Deelnemen is het hebben van voldoende sociaal contact, een zinvolle dagbesteding, het volgen van (passend) onderwijs, dit alles naar het vermogen van de persoon zelf.

3) Alle Leidenaren ontwikkelen zich, delen hun kennis en vormen hun eigen omgeving

a) Stadsklimaat

- Leidenaren van alle leeftijden blijven leren (op school, op hun werk, in hun wijk) en delen hun kennis (via bijv. vrijwilligerswerk, jongerenparticipatie) en vormen daarmee hun eigen omgeving (ook actief burgerschap in de wijk)
- Leiden Kennisstad

b) Collectief

- Gelijke kansen voor kinderen & jongeren mbt volgen onderwijs en talentontwikkeling

c) Individueel

- Ontwikkeling via zo mogelijk werk en school/passend onderwijs

Figuur 1 - Doelen sociaal domein

Op 19 juli 2019 heeft de gemeenteraad van Leiden ook een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht de gemeente Leiden aan te melden als Global Goals gemeente (zie bijlage 1).

Op 25 september 2019 heeft Leiden zich bij de VNG aangemeld als Global Goals gemeente. Met het aansluiten van Leiden als Global Goals gemeente committeert Leiden zich aan de 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling die zijn geformuleerd door de Verenigde Naties. De zogeheten sustainable development goals (SDG's) leggen de ambities voor duurzame ontwikkeling van de aarde voor het jaar 2030 vast. De doelen zorgen voor het besef van verantwoordelijkheid voor een gezamenlijk doel en een gezamenlijke taal: het streven naar een eerlijke en duurzame wereld. Lokaal beleid draagt óók bij aan een duurzamere wereld.

Acht van de zeventien SDG's hebben het meest betrekking op het sociaal domein. In feite zijn het doelstellingen die vooraf gaan aan de doelstellingen uit de visie op het sociaal domein. In tabel 1

staan de doelen van de vijf SDG's die betrekking hebben op het sociaal domein. Met de visie op het sociaal domein draagt de gemeente Leiden bij aan de SDG's. Tabel 1 laat zien welke doelstellingen uit de visie bijdragen aan welke SDG's. In Tabel 1 is ook de relatie met de indicatoren in voorliggende monitor opgenomen. Het is belangrijk om de verbindende kracht van de doelen op te merken. Bij SDG 2 is bijvoorbeeld te zien dat gebrek aan (gezonde) voeding invloed kan hebben op SDG 3, en omgekeerd. De doelen versterken elkaar als ze samen worden opgepakt.

	<p>SDG 1 legt het minimum bedrag vast dat nodig is om te kunnen leven.</p> <p>Sluit aan bij doel 1 van de visie sociaal domein, waarin het gaat om het creëren van een gezonde leefomgeving. Basis voor een gezonde leefomgeving is de beschikbaarheid van voldoende middelen. In de MSD 2020 is een indicator over armoede opgenomen. Het gaat om de indicator zoals gedefinieerd door het Sociaal Cultureel Planbureau. In deze definitie wordt gekeken naar het budget dat voor verschillende huishoudtypes nodig is om rond te kunnen komen. Het is de toegepaste indicator voor armoede voor het minimaal benodigd bedrag om te leven in Nederland.</p>
	<p>SDG 2 gaat over het beëindigen van honger in de wereld. In Nederland komt (vergeleken met andere landen) ondervoeding door structureel tekort aan voedsel niet vaak voor.</p> <p>In Nederland is gebrek aan (gezonde) voeding vooral een sociaal-economisch probleem, van mensen die langdurig met (minder dan) een minimum-inkomen moeten rondkomen, onbekend zijn met een gezonde leefstijl en/of in sociaal isolement leven.</p> <p>SDG2 sluit aan bij doelstelling 1 uit de visie op het sociaal domein. In de MSD is opgenomen hoeveel mensen (langdurig) van een bijstandsuitkering leven.</p>
	<p>Door de VN is SDG 3 opgedeeld in vier pijlers: terugdringen van sterfte onder moeders en (met name pasgeboren) kinderen, epidemieën bestrijden, verkeersveiligheid vergroten en gezondheidszorg toegankelijk maken voor alle wereldburgers.</p> <p>In het sociaal domein speelt op dit moment vanzelfsprekend de bestrijding van het Corona Virus. Over de impact van de corona virus wordt buiten de MSD gerapporteerd.</p> <p>Van de vier pijlers van SDG 3 speelt in de visie sociaal domein alleen het toegankelijk maken van zorg en ondersteuning structureel. SDG 3 sluit aan bij doelstelling 1 en 2 uit de visie.</p> <p>De MSD draait hoofdzakelijk om het gebruik van voorzieningen die vallen onder de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Met behulp van deze voorzieningen is het mogelijk dat mensen mee kunnen blijven doen.</p>
	<p>SDG 4 gaat over het recht op goed onderwijs en het bestrijden van analfabetisme</p> <p>SDG 4 sluit aan bij doel 3 uit de visie op het sociaal domein. In de visie gaat het met name om het voorkomen van laaggeletterdheid, het zo optimaal benutten van de mogelijkheden van kinderen en het zoveel mogelijk creëren van gelijke kansen.</p> <p>In de MSD zijn indicatoren opgenomen over voortijdig schoolverlaten en het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs.</p>
	<p>Bij SDG 5 draait het om het creëren van gender gelijkheid en empowerment voor iedereen.</p> <p>SDG 5 sluit aan bij de tweede doelstelling van de visie op het sociaal domein. In de visie is gelijkheid breder getrokken tot de inclusie van de LHBTI gemeenschap.</p> <p>In de MSD zijn geen specifieke indicatoren opgenomen over gender gelijkheid en inclusie.</p>

	<p>SDG 10 gaat over het verminderen van ongelijkheid binnen landen en tussen landen. De MSD streeft ernaar om ook ongelijkheid binnen Leiden te verminderen. Doel is om Leiden een toegankelijke en inclusieve stad voor iedereen te laten zijn. Dit door bijvoorbeeld het creëren van voldoende aanbod voor ondersteuning voor groepen die te maken hebben met minder gelijke kansen.</p>
	<p>SDG 11 gaat over het doel om steden zo inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam te maken. SDG 11 sluit aan bij de doelstelling om in Leiden voldoende werkgelegenheid te creëren en het doel uit de visie op het sociaal domein waarin Leidenaren van alle leeftijden blijven leren, kennis delen en de mogelijkheid hebben om hun eigen omgeving te vormen. In de MSD zijn indicatoren opgenomen over de arbeidsmarkt en over participatie.</p>
	<p>Om de Global Goals doelen te bereiken is samenwerking nodig. Gemeente, bedrijven, burgers en organisaties moeten elkaar kunnen vinden om de ambities uit de visie op het sociaal domein te kunnen realiseren. Gelijke kansen worden alleen gecreëerd als samenwerking plaatsvindt. Als Leidenaren onvoldoende mee kunnen doen of zich in een onveilige/ongezonde omgeving bevinden moet dat signaleerd worden en moeten zij gekoppeld worden aan de juiste hulp.</p>

Tabel 1 - Relatie SDG's, visie sociaal domein en MSD

Voor de SDG's die betrekking hebben op het fysiek domein is de bijdrage van Leiden aan de doelstelling opgenomen in de Omgevingsvisie (B&W 21.0156). Voor de Global Goals als geheel is in Leiden een uitvoeringsorganisatie opgezet en is de website [Leiden4GlobalGoals](#) gelanceerd ([Leiden4GlobalGoals – Leiden op weg naar een duurzame wereld](#)).

1.2 Verantwoording opgenomen informatie

Deze monitor geeft een beschrijving van de stand van zaken in het sociaal domein en geen oordeel. Dat is ook niet mogelijk omdat hiervoor geen normenkader bestaat. Is het bijvoorbeeld goed of slecht dat het gebruik van een bepaalde voorziening stijgt of daalt? Of hoger dan wel lager ligt dan in andere gemeenten? De gegevens zijn een vertrekpunt om in gesprek te gaan over normering en mogelijk bijsturen en aanscherpen van de doelen zoals vastgelegd in de visie op het sociaal domein (RV 19.0029) of specifieke beleidsnota's. Voor zover mogelijk wordt wel een toelichting gegeven over opvallende ontwikkelingen in de cijfers. Te denken valt bijvoorbeeld aan een verandering in wettelijke kaders, waardoor het gebruik van voorzieningen aanzienlijk daalt of stijgt.

Bij de berekening van het aantal inwoners dat gebruik maakt van een voorziening wordt in veel gevallen gekeken of iemand gebruik maakt van een voorziening gedurende een (half)jaar. De cijfers hebben dus niet betrekking op een peildatum, zoals bijvoorbeeld 1 januari van een jaar. Binnen de gemeente wordt doorgaans wel uitgegaan van aantallen op een bepaalde peildatum. Hierdoor kunnen de aantallen in deze monitor afwijken van de aantallen die binnen de gemeente gehanteerd worden.

Naast kwantitatieve informatie is voor zover beschikbaar in de vorm van cliënt ervaringsonderzoek ook kwalitatieve informatie opgenomen.

1.3 Leeswijzer

Deel 1 van voorliggende monitor sociaal domein 2021 bevat de indicatoren waarmee de ontwikkelingen in het sociaal domein kunnen worden gemonitord. Het zijn de indicatoren die zijn vastgesteld in het inrichtingsvoorstel (RV 19.0081).

Deel 1 bestaat uit twee hoofdstukken. Hoofdstuk 2 gaat in op algemene uitgangspunten die opgenomen zijn op WSJG en die van invloed zijn op het gebruik van voorzieningen die vallen onder de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. Als algemene uitgangspunten zijn gegevens opgenomen over: demografie (§2.1), onderwijs (§2.2) en beroepsbevolking (§2.3).

Hoofdstuk 3 gaat in op het gebruik van de voorzieningen die vallen onder de Jeugdwet (§3.2), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) (§3.3) en Participatiewet (§3.4). Het hoofdstuk start met een overzicht van huishoudens die gebruik maken van de verschillende voorzieningen die vallen onder de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet (§ 3.1)

Paragraaf 3.2/ 3.3 en 3.4 zijn als volgt opgebouwd:

- VNG indicatoren zoals opgenomen op waarstaatjegemeente.nl
- Extra indicatoren zoals vastgelegd in het inrichtingsvoorstel (RV 19.0081).
- Ervaring effectiviteit gebruik voorzieningen (voor zover beschikbaar)
- Toelichting opvallende veranderingen in het gebruik van voorzieningen

Deel 2 bestaat eveneens uit twee hoofdstukken. Hoofdstuk4 gaat in op de mogelijkheden van het gebruik van de monitor als instrument om ontwikkelingen in het sociaal domein te kunnen volgen. Hoofdstuk 5 gaat in op de prioriteitstelling van de onderzoeksagenda die is vastgesteld bij de monitor sociaal domein 2020

Deel 1:

Indicatoren gemeentelijke monitor sociaal domein

2 Uitgangspositie in Leiden (VNG indicatoren)

In dit hoofdstuk is een aantal indicatoren opgenomen die van invloed kunnen zijn op de benodigde zorg en ondersteuning.

2.1 Demografie

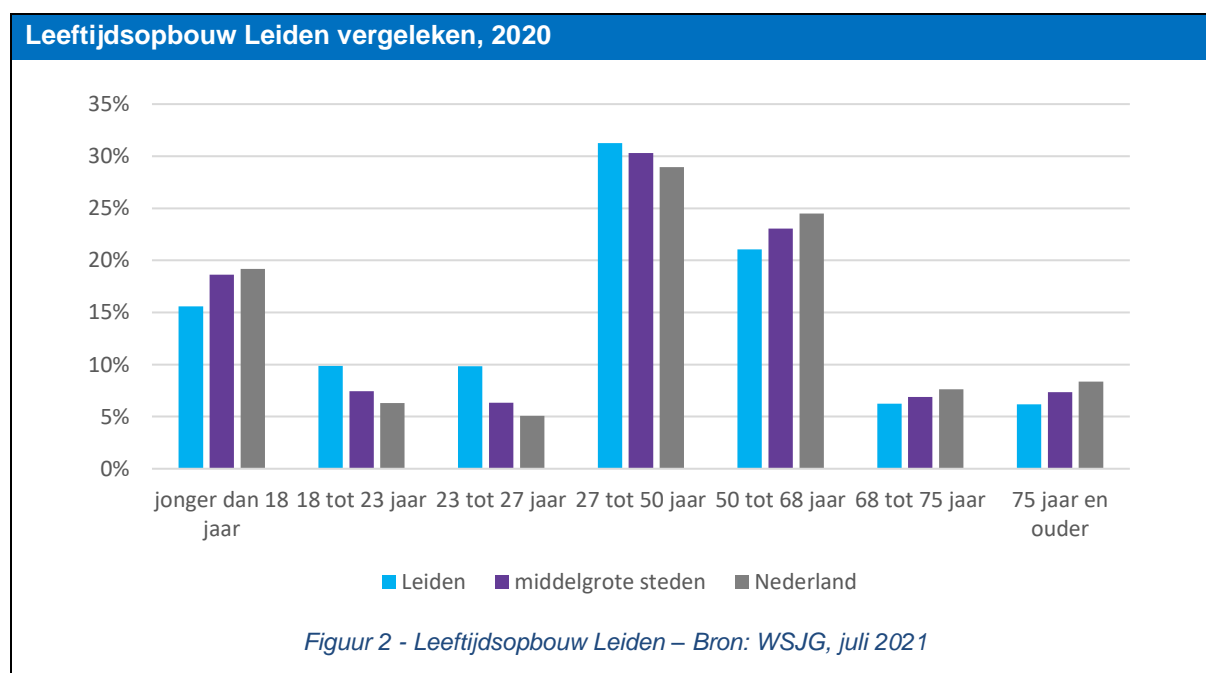
Op 1 januari 2020 had Leiden 125.099 inwoners (volgens het CBS). Ten opzichte van 2015 zijn dat er 3.537 meer. Een stijging van bijna 3%. Eens in de drie jaar wordt er een nieuwe PEARL-prognose uitgebracht. Uit de meest recente bevolkingsprognoses van 2019 blijkt dat het aantal inwoners de komende jaren verder zal gaan stijgen. De verwachting is dat Leiden in 2025 circa 132.600 inwoners telt.

Inmiddels is wel al bekend dat de cijfers van 2020 en 2021 lager liggen dan de prognose. De prognose is afhankelijk van het woningbouwprogramma. Met name het moment waarop woningen opgeleverd worden kan variëren. Waarschijnlijk hebben verschillen tussen de verwachte en gerealiseerde oplevering van woningen geresulteerd in het lagere aantal inwoners in 2020 en 2021. Immers als een woning niet is opgeleverd kunnen zich ook geen nieuwe inwoners vestigen. Een andere mogelijke verklaring voor de lagere cijfers in 2021 is de invloed van corona en diens gevolge minder buitenlandse studenten en expats.

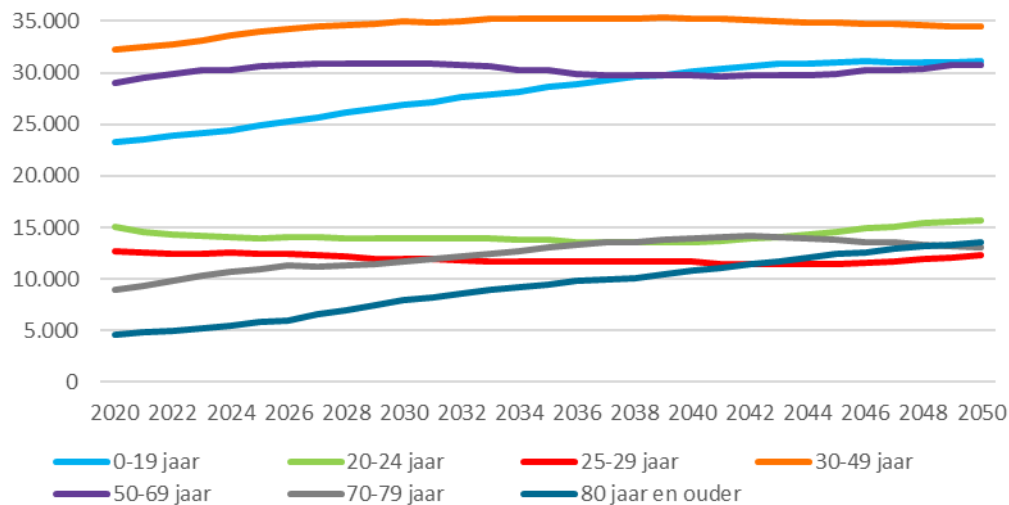
2.1.1 Leeftijdsopbouw

De leeftijdsopbouw van Leiden wijkt af van het Nederlands gemiddelde en ook van het gemiddelde van de middelgrote steden. Duidelijk is te zien dat Leiden een studentenstad is. Het aandeel 18 tot 27-jarigen is in Leiden duidelijk hoger. Er zijn in Leiden relatief weinig inwoners jonger dan 18 jaar.

Als we kijken naar de prognose van het aantal inwoners van Leiden naar leeftijd dan zien we de komende jaren met name een stijging van het aantal 0-19 jarigen, het aantal 70-79 jarigen en het aantal inwoners van 80 jaar en ouder.

Prognose van de Leidse bevolking naar leeftijd (absolute aantallen)

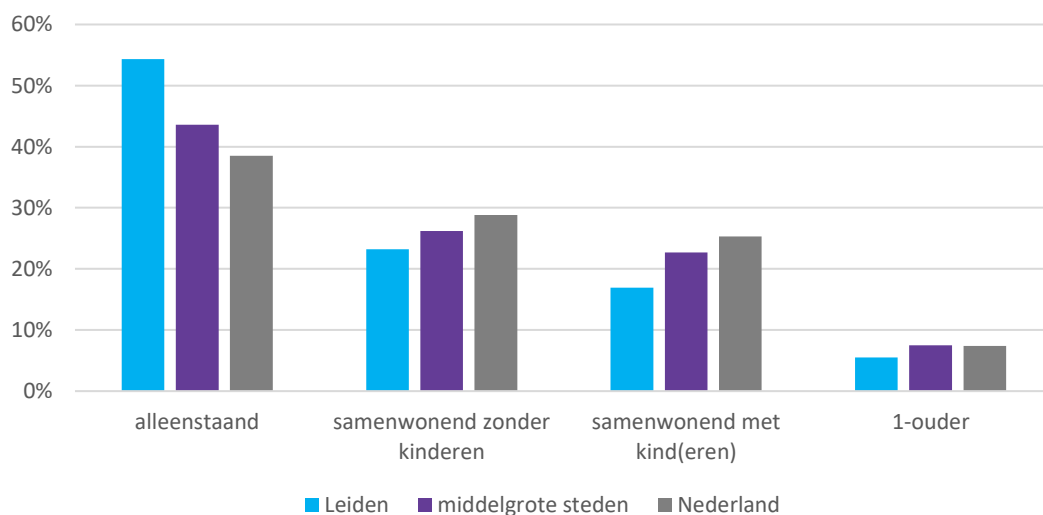
Figuur 3 - Prognose Leidse bevolking - Bron: PEARL

2.1.2 Samenstelling huishoudens

In Leiden wonen relatief veel alleenstaanden in vergelijking met middelgrote steden en Nederland als geheel. Daarentegen heeft Leiden relatief minder meerpersoonshuishoudens en minder eenoudergezinnen.

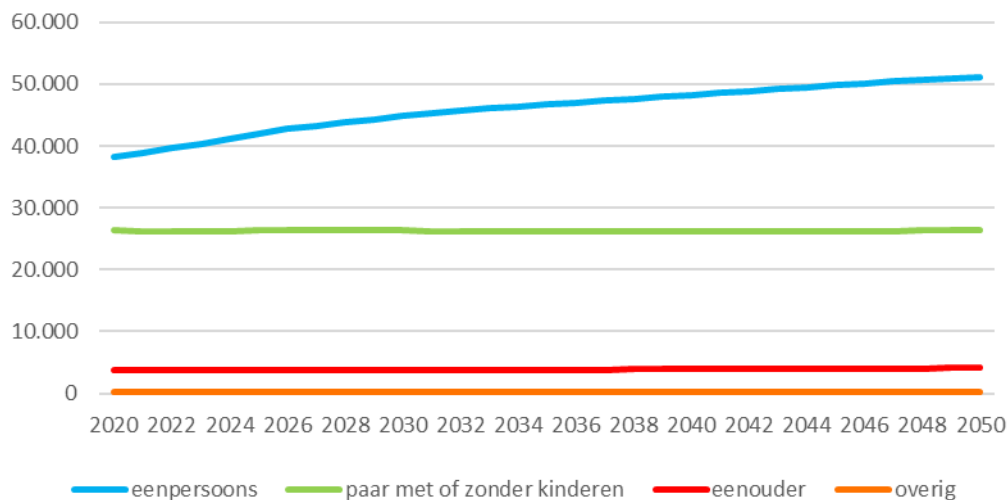
Als we kijken naar de prognose van het aantal huishoudens in Leiden, dan zien we dat het aantal eenpersoonshuishoudens de komende jaren zal toenemen.

Samenstelling huishoudens, 2020

Figuur 4 - Samenstelling huishoudens 2020 - Bron: WSJG, juli 2021

Prognose van de Leidse bevolking naar samenstelling huishoudens (absolute aantallen)

Figuur 5 - Prognose Leidse bevolking naar samenstelling huishoudens - Bron: PEARL

2.2 Onderwijs

2.2.1 Voortijdig schoolverlaters (VSV)

Cijfers over voortijdig schoolverlaten worden door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) geregistreerd in de landelijke VSV portal. (https://cijfers.duo.nl/ibi_apps/bip/portal/vsv_portal). DUO hanteerde altijd twee verschillende definities van VSV, een landelijke en een regionale. Per schooljaar 2019/2020 gebruikt DUO alleen nog maar de landelijke definitie. De definitie bepaalt dat VSV'ers jongeren zijn van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het VSV-percentage staat voor het aantal VSV'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.

In aansluiting op de landelijke definitie zijn in de monitor sociaal domein in onderstaande Tabel 2 de VSV cijfers van Leiden opgenomen en vergeleken met steden met vergelijkbare demografie. Het aantal VSV'ers in Leiden daalt sinds het cursusjaar 2017 / 2018.

cursusjaar	gemeente	onderwijssector								
		MBO			VAVO			VO		
		deelnemers	vsv'ers	vsv%	deelnemers	vsv'ers	vsv%	deelnemers	vsv'ers	vsv%
2017/2018										
2017/2018	Delft	1.435	92	6,41%	47	6	12,77%	3.980	30	0,75%
2017/2018	Haarlem	2.436	186	7,64%	100	11	11,00%	8.328	26	0,31%
2017/2018	Leiden	1.678	144	8,58%	60	10	16,67%	5.515	44	0,80%
2017/2018	Maastricht	1.594	112	7,03%	77	14	18,18%	4.287	63	1,47%
2017/2018	Nijmegen	2.834	253	8,93%	60	12	20,00%	8.035	48	0,60%
2018/2019										
2018/2019	Delft	1.488	89	5,98%	44	5	11,36%	3.983	22	0,55%
2018/2019	Haarlem	2.481	214	8,63%	91	11	12,09%	8.347	41	0,49%
2018/2019	Leiden	1.728	149	8,62%	43	5	11,63%	5.387	30	0,56%
2018/2019	Maastricht	1.591	107	6,73%	67	15	22,39%	4.032	52	1,29%
2018/2019	Nijmegen	2.739	199	7,27%	70	7	10,00%	7.906	44	0,56%
2019/2020										
2019/2020	Delft	1.459	75	5,14%	31	1	3,23%	3.881	20	0,52%
2019/2020	Haarlem	2.421	166	6,86%	102	9	8,82%	8.410	38	0,45%
2019/2020	Leiden	1.715	113	6,59%	48	6	12,50%	5.295	22	0,42%
2019/2020	Maastricht	1.563	120	7,68%	77	16	20,78%	3.850	42	1,09%
2019/2020	Nijmegen	2.869	183	6,38%	76	8	10,53%	7.759	34	0,44%

Tabel 2 - VSV cijfers Leiden vergeleken met andere gemeenten

Leiden valt onder de RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) regio Zuid-Holland-Noord. In onderstaande Tabel 3 zijn de regionale VSV cijfers opgenomen.

rmc	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020
Achterhoek	1,40%	1,47%	1,87%
Agglomeratie Amsterdam	2,29%	2,44%	1,85%
Alkmaar	1,49%	1,87%	1,79%
Arnhem/Nijmegen	2,06%	2,02%	1,83%
Centraal en Westelijk Groningen	1,99%	2,17%	1,56%
Eem en Vallei	1,63%	1,75%	1,87%
Flevoland	2,38%	2,35%	1,64%
Friesland Noord	1,61%	2,07%	1,64%
Friesland-Oost (de Friese Wouden)	1,45%	1,69%	1,56%
Gewest Limburg-Noord	1,80%	1,75%	2,57%
Gewest Zuid-Limburg	2,22%	2,38%	1,28%
Gooi en Vechtstreek	1,57%	1,79%	1,97%
Haaglanden/Westland	2,30%	2,45%	1,44%
IJssel-Vecht	1,52%	1,62%	2,05%
Kop van Noord-Holland	2,46%	2,34%	1,86%
Midden-Brabant	2,16%	2,33%	1,41%
Noord- en Midden Drenthe	1,20%	1,50%	1,74%
Noord-Groningen-Eemmond	1,69%	1,79%	1,59%
Noord-Oost-Brabant	1,68%	1,74%	1,43%
Noordwest-Veluwe	1,41%	1,46%	1,65%
Oost-Groningen	2,08%	2,29%	1,47%
Oosterschelde Regio	1,44%	1,42%	1,64%
Rijnmond	2,50%	2,54%	2,13%
Rivierenland	1,36%	1,52%	1,40%
Stedendriehoek	1,93%	2,19%	1,86%
Twente	1,58%	1,64%	1,51%
Utrecht	1,67%	1,87%	1,47%
Walcheren	2,08%	2,06%	1,88%
West-Brabant	1,75%	2,02%	1,74%
West-Friesland	1,78%	1,92%	1,86%
Zeeuwsch-Vlaanderen	2,14%	2,27%	1,83%
Zuid-Holland-Noord	1,80%	1,98%	1,54%
Zuid-Holland-Oost	1,62%	1,84%	1,40%
Zuid-Holland-Zuid	1,92%	1,97%	1,68%
Zuid-Kennemerland en IJmond	1,97%	2,23%	1,82%
Zuid-Oost Drenthe	2,02%	2,12%	1,90%
Zuid-West Drenthe	1,47%	1,86%	1,68%
Zuid-West Friesland	1,22%	1,44%	1,13%
Zuidoost-Brabant	1,96%	1,80%	1,66%

Tabel 3 - VSV cijfers RMC regio's

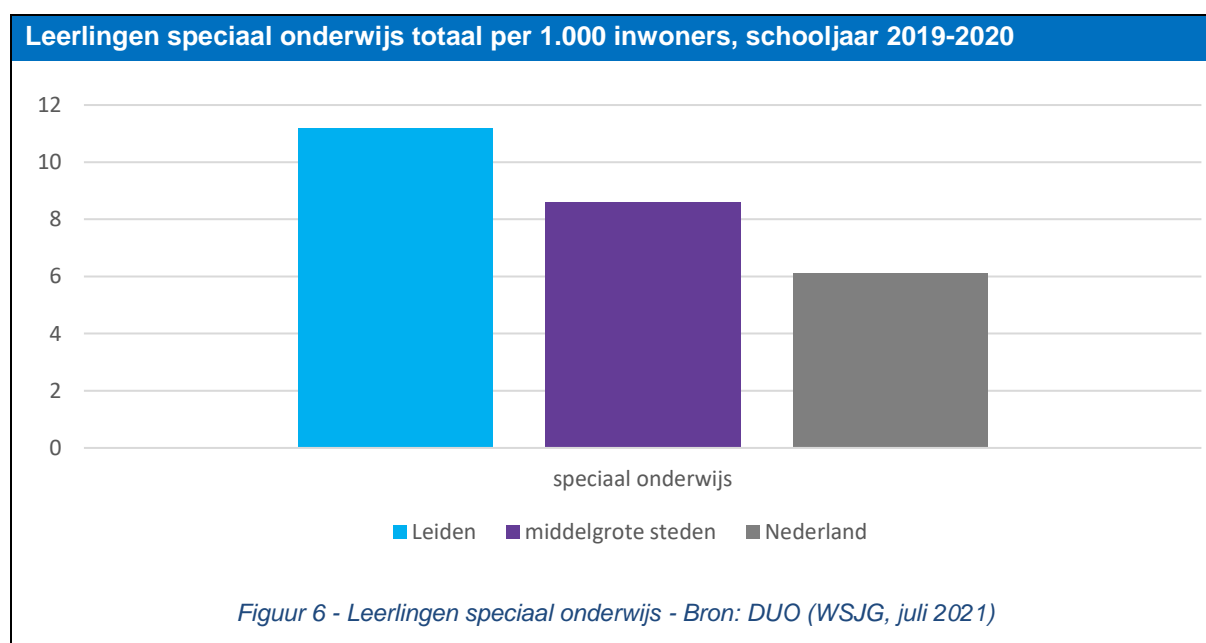
2.2.1.1 Toelichting VSV

Vertrekpunt van het VSV beleid is het stimuleren van jongeren om op school te blijven en hun startkwalificatie te behalen. De afgelopen schooljaren lag het percentage VSV'ers ongeveer op hetzelfde niveau, behalve afgelopen schooljaar waarin een aanzienlijke daling is op te merken. In vergelijking met het landelijke percentage van 1,72% liggen de cijfers in de Leidse RMC-regio daar met 1,54% ruim onder.

2.2.2 Leerlingen in speciaal onderwijs

Het aantal Leidse leerlingen op speciale scholen is de afgelopen jaren toegenomen. Het aantal Leidse leerlingen op het speciaal basisonderwijs is nagenoeg gelijk gebleven.

Het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs per 1.000 leerlingen in de leeftijd van 4-12 jaar is in 2019 hoger dan het gemiddelde voor de middelgrote steden en ook hoger dan landelijk het geval is.

Leerlingen op speciaal onderwijs – Leiden				
	Aantal			
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
speciaal basisonderwijs	144	152	142	141
speciale scholen	378	389	425	449

Tabel 4 - Leerlingen speciaal onderwijs - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

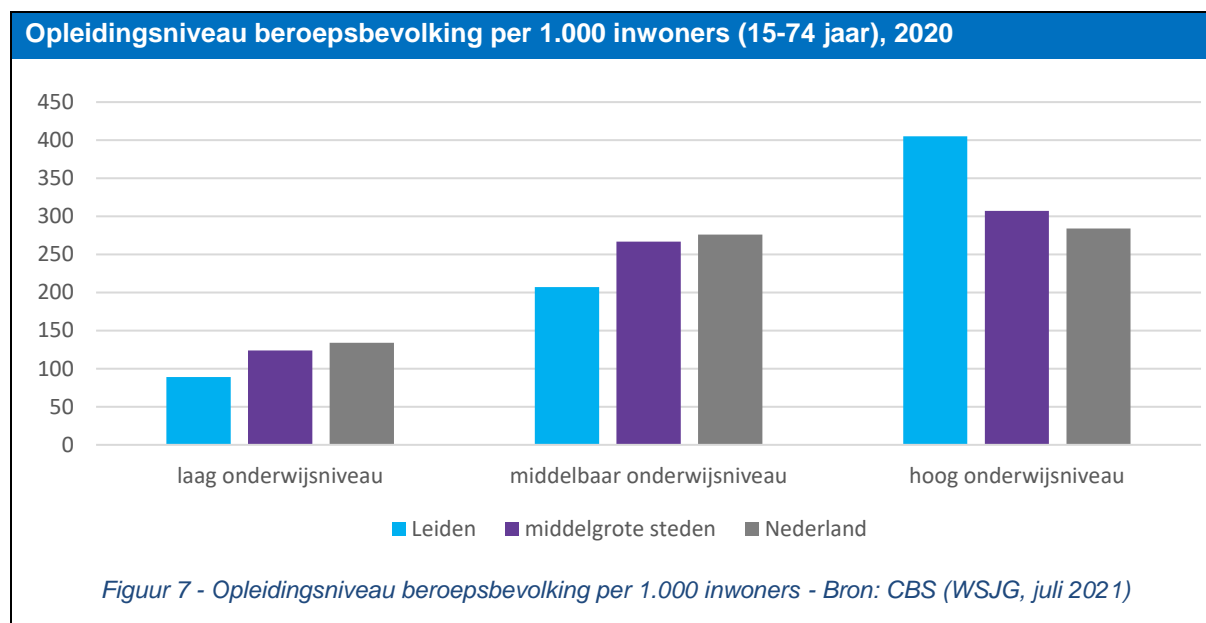
2.2.2.1 Toelichting speciaal onderwijs

Landelijk stijgt het deelnamepercentage speciaal onderwijs. Daarin is Leiden geen uitzondering. Een aantal Leidse speciaal onderwijs scholen, met name het Leo Kannercollege, heeft een regionale functie; er is niet direct een relatie tussen de groei en de stad Leiden. De gemeente Leiden heeft relatief veel onderwijsvoorzieningen, waardoor het cijfer hoger is dan andere middelgrote steden.

2.3 Beroepsbevolking

2.3.1 Opleidingsniveau beroepsbevolking

De beroepsbevolking in Leiden is, vergeleken met het gemiddelde van de middelgrote steden en het landelijk gemiddelde, duidelijk hoger opgeleid.

Opleidingsniveau beroepsbevolking – Leiden				
	Aantal (per 1.000 15-74 jaar)			
	2017	2018	2019	2020
laag onderwijsniveau	110	90	89	89
middelbaar onderwijsniveau	221	229	218	207
hoog onderwijsniveau	381	389	416	405

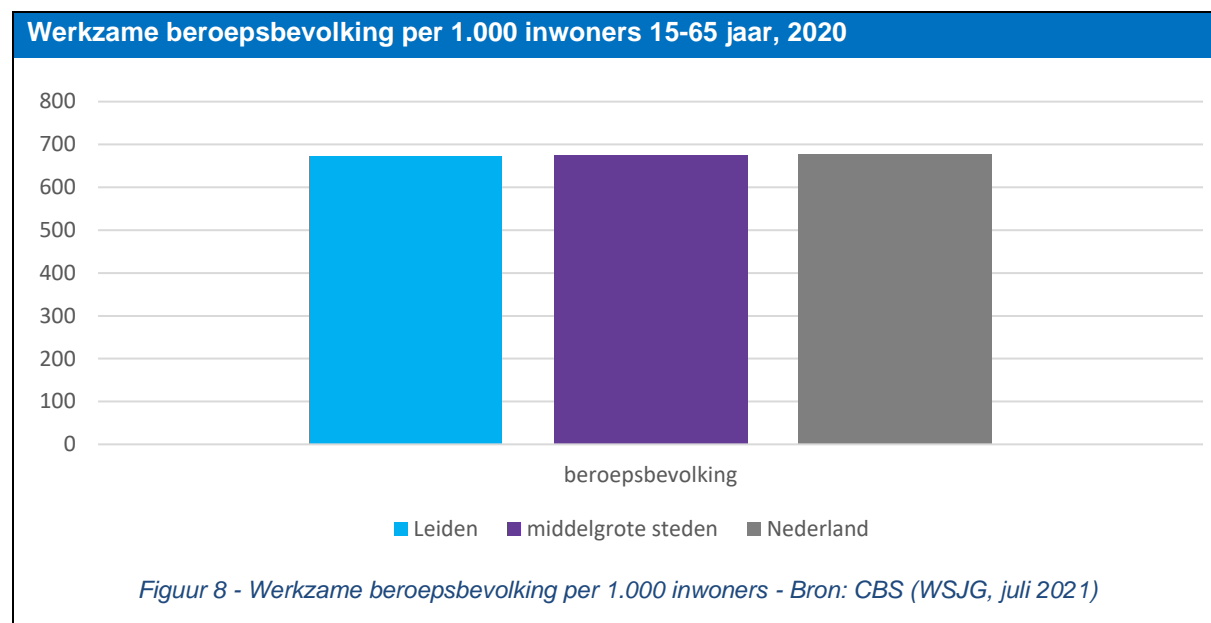
Tabel 5 - Opleidingsniveau beroepsbevolking - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

2.3.1.1 Toelichting opleidingsniveau beroepsbevolking

De reden dat de beroepsbevolking in Leiden hoger is opgeleid Figuur 7, is waarschijnlijk vanwege de aanwezigheid van sectoren waar relatief veel theoretisch geschoolde medewerkers werken. Hierbij kan gedacht worden aan het Leiden Bio Science Park en de aanwezigheid van hoogwaardige zorg- en kennisinstellingen. Studenten zitten niet in de hoogopgeleide beroepsbevolking.

2.3.2 Werkzame beroepsbevolking

Het aandeel van de Leidse beroepsbevolking (15–65 jaar) dat werkt is door de jaren heen licht toegenomen. En is vergelijkbaar met zowel het gemiddelde van de middelgrote steden als het landelijk gemiddelde.

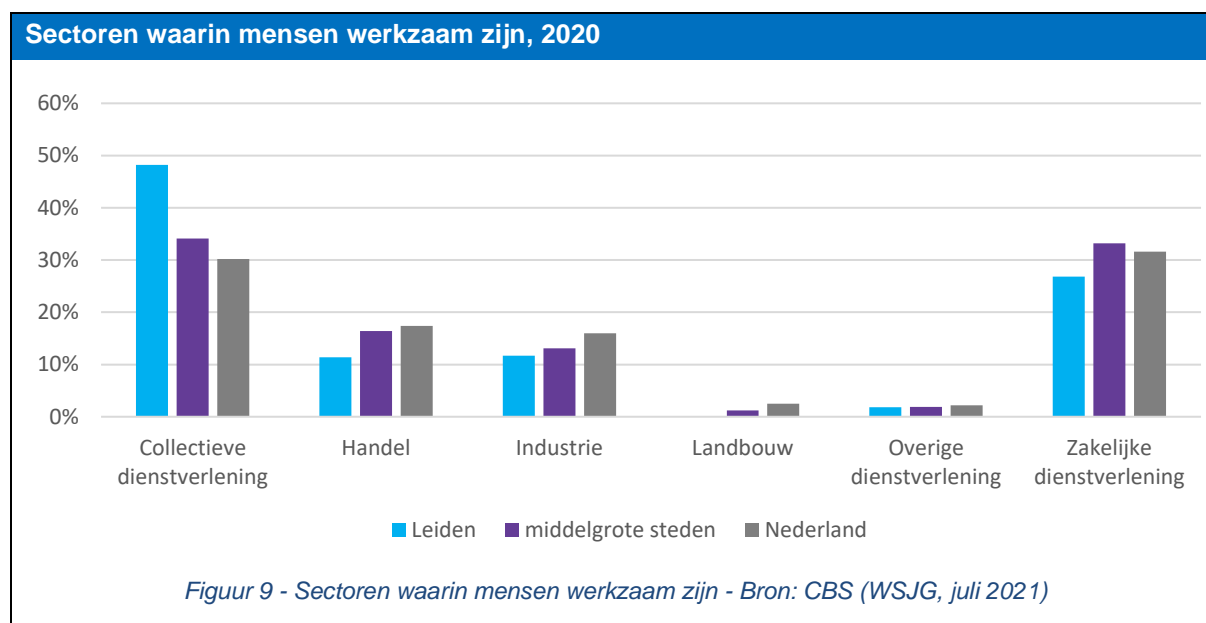
Werkzame beroepsbevolking – Leiden				
	Aantal (per 1.000 inwoners 15-65 jaar)			
	2017	2018	2019	2020
Werkzame beroepsbevolking	673	678	684	672

Tabel 6 - Werkzame beroepsbevolking - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

2.3.3 Sectoren waarin mensen werkzaam zijn

Bijna de helft van de werkende Leidenaren, werkt in de Collectieve Dienstverlening (o.a. openbaar bestuur, defensie, onderwijs, zorg, openbare orde en sociale zekerheid). De op één na grootste sector is de Zakelijke Dienstverlening. In de Landbouw en de Overige Dienstverlening werken relatief weinig Leidenaren. Dit beeld is door de jaren heen ongeveer hetzelfde gebleven.

Werkende Leidenaren werken opvallend vaker in de Collectieve Dienstverlening dan gemiddeld in middelgrote steden en landelijk.

Werkzame beroepsbevolking – Leiden				
	%			
	2017	2018	2019	2020
Collectieve dienstverlening	46,2%	46,9%	48,0%	48,2%
Handel	11,3%	11,6%	11,6%	11,4%
Industrie	11,9%	12,0%	11,7%	11,7%
Landbouw	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Overige dienstverlening	1,7%	1,8%	1,8%	1,8%
Zakelijke dienstverlening	28,9%	27,6%	26,9%	26,8%

Tabel 7 - Werkzame beroepsbevolking - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

2.3.3.1 Toelichting werkzame beroepsbevolking

Het hogere opleidingsniveau van de beroepsbevolking in Leiden heeft te maken met de aanwezigheid van onderwijsinstellingen (o.a. Hogeschool Leiden en Universiteit: HSL en UL). Ook is in Leiden veel werkgelegenheid voor hoogopgeleiden (onder andere op het Leiden BioSciencePark, LUMC + Alrijne).

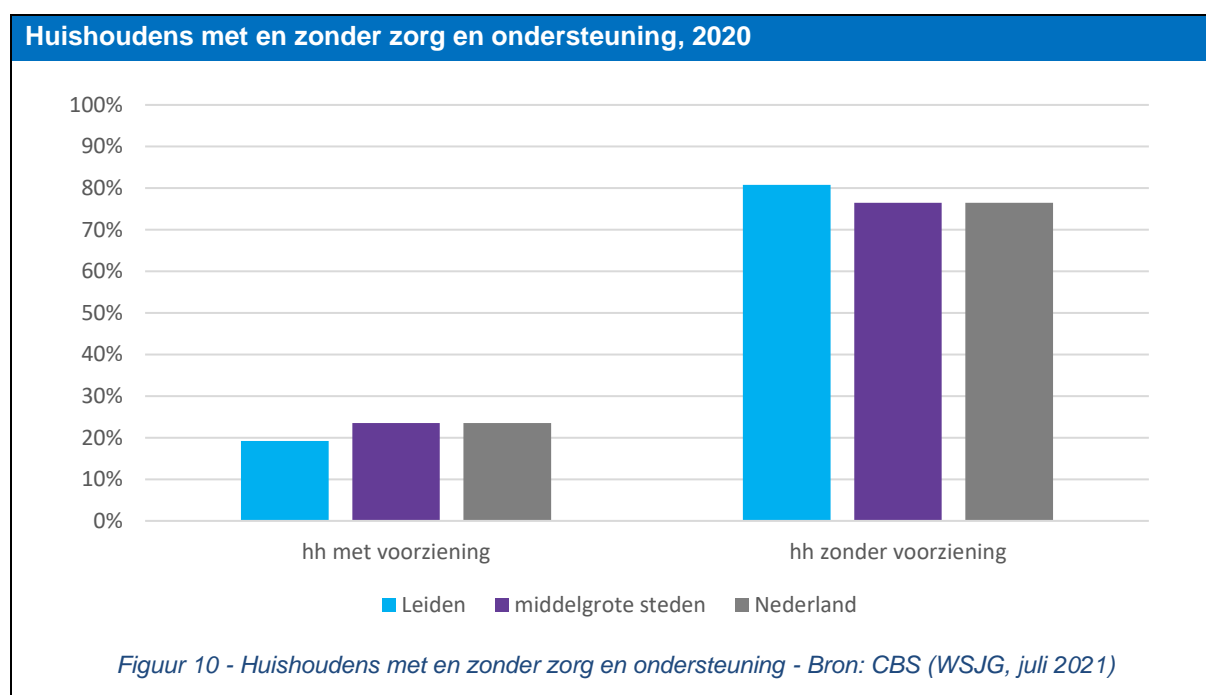
3 Gebruik van zorg en ondersteuning in Leiden

In dit hoofdstuk zijn de indicatoren opgenomen met betrekking tot het gebruik van zorg en ondersteuning. Onder zorg en ondersteuning worden de individuele voorzieningen verstaan op grond van de Wmo, de Jeugdwet en/of de Participatiewet.

3.1 Huishoudens met voorzieningen (VNG indicatoren)

3.1.1 Huishoudens met en zonder zorg en ondersteuning

Van alle Leidse huishoudens in 2020 krijgt ruim 19% zorg en ondersteuning. Dit percentage is gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Vergeleken met het gemiddelde voor middelgrote steden (23,5%) en Nederland (23,5%) is het aandeel huishoudens met zorg en ondersteuning in Leiden kleiner (19%).

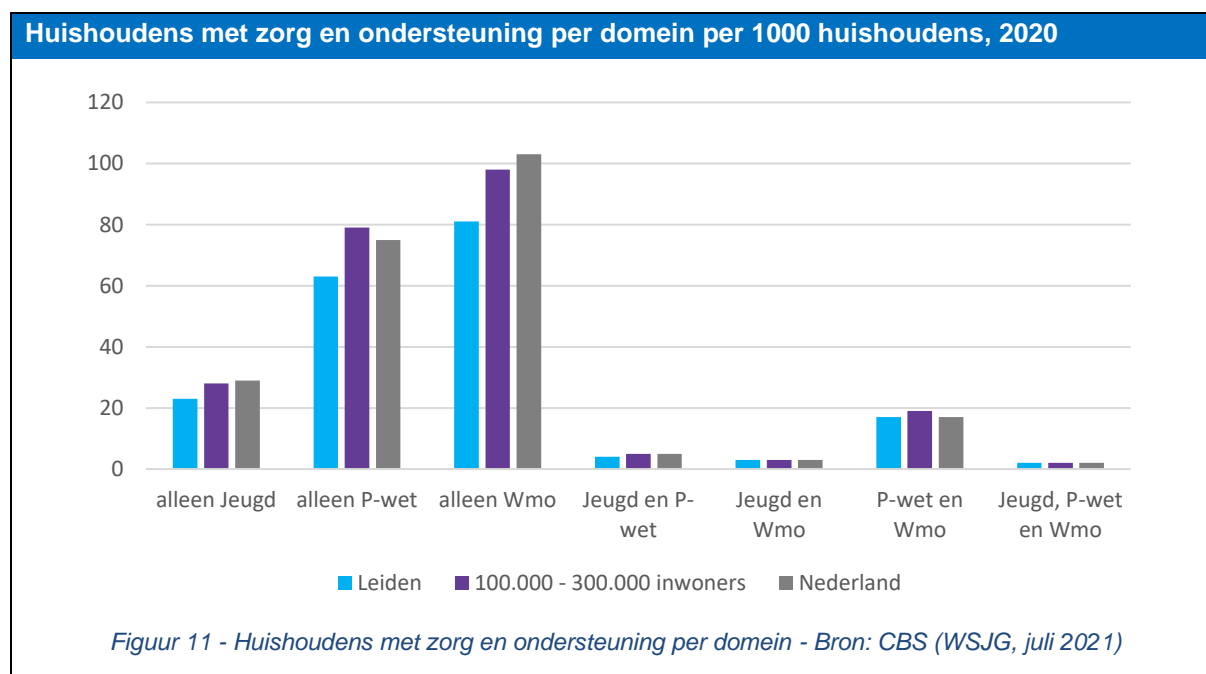
Huishoudens met en zonder zorg en ondersteuning - Leiden				
	%			
	2017	2018	2019	2020
Huishoudens met een voorziening	16,5%	16,7%	16,8%	19,2%
Huishoudens zonder voorziening	83,5%	83,3%	83,2%	80,8%
totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 8 - Huishoudens met en zonder zorg en ondersteuning - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.1.2 Huishoudens met zorg en ondersteuning per domein

Het totaal aantal Leidse huishoudens met zorg en ondersteuning is in 2020, net als in andere middelgrote steden en Nederland, fors toegenomen. Van alle Leidse huishoudens in 2020 met zorg en ondersteuning, hebben de meesten (ruim 40%) alleen een Wmo-voorziening (zie tabel). Dit aandeel is afgenomen ten opzichte van het jaar ervoor, toen maakte bijna de helft van de huishoudens hier gebruik van. In absolute aantallen zien we hier wel een lichte stijging. Het aantal en aandeel huishoudens dat alleen ondersteuning vanuit de Participatiewet heeft, is in 2020 toegenomen: van 2.830 huishoudens (23,6%) in 2019 naar 4.560 huishoudens (32,7%) in 2020. Deze stijging zorgt voor een trendbreuk in de dalende trend die hieraan vooraf ging. Het aantal en aandeel huishoudens met alleen zorg vanuit de Jeugdzorg is het afgelopen jaar sterker gedaald dan in de jaren ervoor; van ruim 15% in 2019 naar bijna 12% in 2020. Ruim 9% van de huishoudens heeft zowel een voorziening vanuit de Participatiewet als vanuit de Wmo.

Om deze gegevens van Leiden in perspectief te plaatsen, kijken we naar het aantal huishoudens met zorg en ondersteuning per 1000 huishoudens. We zien dat voor Leiden alle aantallen onder die van het gemiddelde van middelgrote steden en van Nederland liggen of hier vergelijkbaar mee zijn (zie Figuur 11).

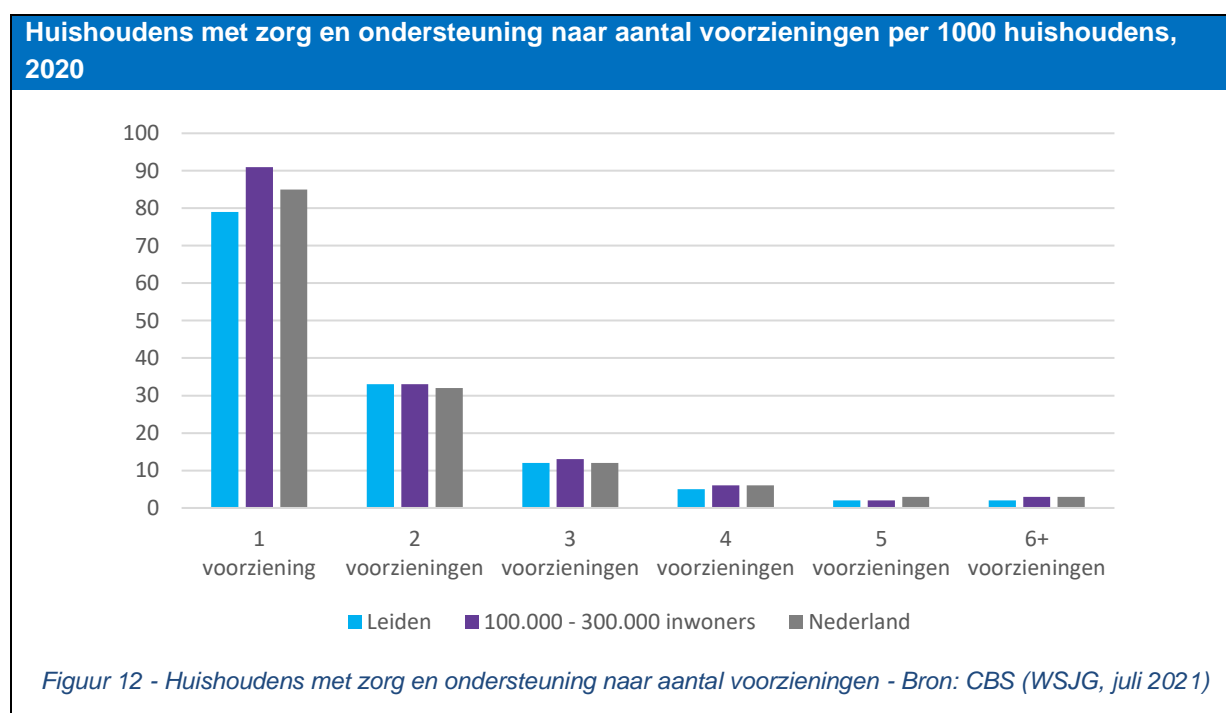
Huishoudens met zorg en ondersteuning per domein - Leiden									
	Aantal					%			
	2017	2018	2019	2020		2017	2018	2019	2020
alleen Jeugd	1.875	1.820	1.810	1.640		16,6%	15,9%	15,1%	11,8%
alleen P-wet	3.225	3.005	2.830	4.560		28,5%	26,2%	23,6%	32,7%
alleen Wmo	4.680	5.000	5.640	5.865		41,3%	43,6%	47,0%	42,0%
Jeugd en P-wet	280	255	245	300		2,5%	2,2%	2,0%	2,1%
Jeugd en Wmo	200	205	205	205		1,8%	1,8%	1,7%	1,5%
P-wet en Wmo	950	1.070	1.160	1.265		8,4%	9,3%	9,7%	9,1%
Jeugd, P-wet en Wmo	110	120	105	120		1,0%	1,0%	0,9%	0,9%
totaal	11.320	11.475	11.995	13.955		100%	100%	100,0%	100,0%

Tabel 9 - Huishoudens met zorg en ondersteuning per domein - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.1.3 Huishoudens met zorg en ondersteuning naar aantal voorzieningen

Bijna 45% van de Leidse huishoudens met zorg en ondersteuning in 2020 heeft 1 voorziening en bijna een derde heeft 2 voorzieningen (zie tabel). Het aantal en het aandeel huishoudens met 1 voorziening zijn het afgelopen jaar toegenomen: van 5.115 (42,6%) in 2019 naar 6.200 (44,4%) in 2020. Ook het aantal en aandeel huishoudens met 2 voorzieningen is toegenomen. Deze toename komt deels doordat er in totaal meer huishoudens met zorg en ondersteuning zijn en deels doordat er minder huishoudens zijn met 3 of meer voorzieningen. Vooral het aantal en aandeel huishoudens met 6+ voorzieningen is het afgelopen jaar afgenomen; van 710 (5,9%) in 2019 naar 465 (3,3%) in 2020.

Vergeleken met middelgrote steden en Nederland zien we dat het aantal huishoudens met zorg en ondersteuning per 1.000 huishoudens vergelijkbaar is of in Leiden lager ligt, ongeacht het aantal voorzieningen per huishouden (zie grafiek).

Huishoudens met zorg en ondersteuning naar aantal voorzieningen - Leiden							
	Aantal				%		
	2017	2019	2020		2017	2019	2020
1 voorziening	5.015	5.115	6.200		44,3%	42,6%	44,4%
2 voorzieningen	2.915	3.275	4.390		25,8%	27,3%	31,5%
3 voorzieningen	1.445	1.575	1.645		12,8%	13,1%	11,8%
4 voorzieningen	880	890	885		7,8%	7,4%	6,3%
5 voorzieningen	420	435	370		3,7%	3,6%	2,7%
6+ voorzieningen	645	710	465		5,7%	5,9%	3,3%
totaal	11.320	12.000	13.955		100%	100,0%	100,0%

Tabel 10 - Huishoudens met zorg en ondersteuning naar aantal voorzieningen - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.1.4 Toelichting

In 2020 zien we een toename van huishoudens met zorg en ondersteuning. De toename is met name te zien bij huishoudens die een voorziening hebben in het kader van de Participatiewet (Tabel 9). De cijfers zijn toegenomen vanwege de opname van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo). De Tozo valt onder bijzondere bijstand en daardoor onder de participatiewet.

3.2 Jeugdzorg

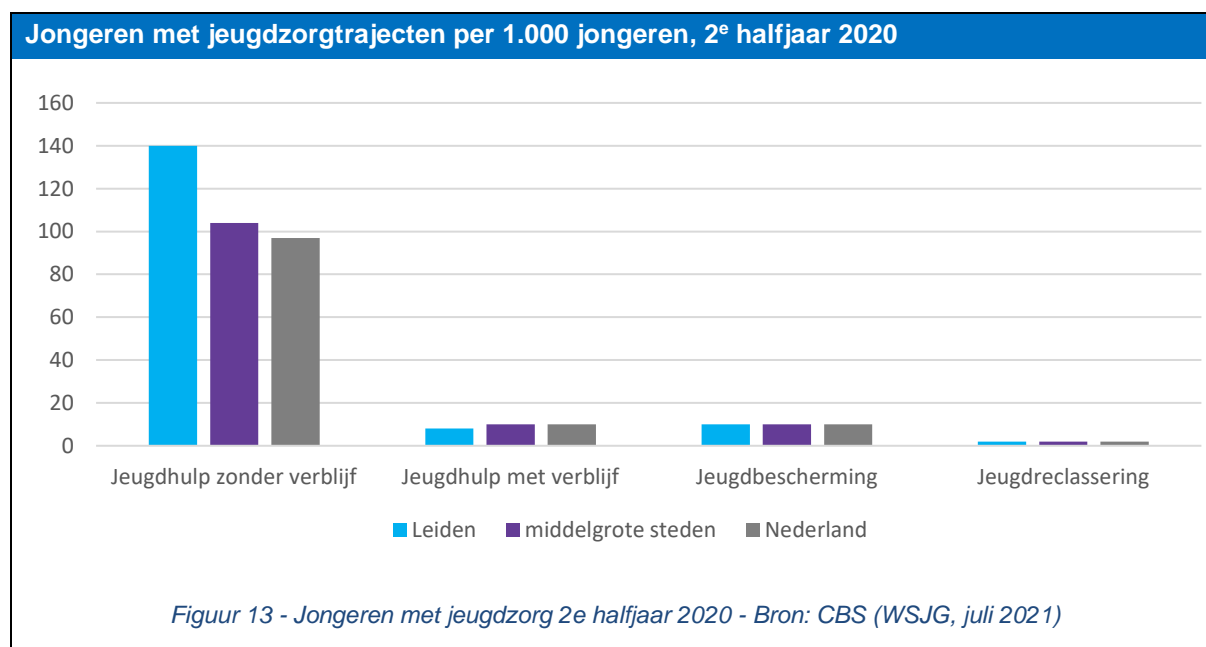
3.2.1 VNG indicatoren

Over de Jeugdzorg zijn vier indicatoren opgenomen op de site van Waarstaatjegemeente: aantal jongeren met jeugdzorg (paragraaf 3.2.1.1), jongeren met beëindigde jeugdzorg (paragraaf 3.2.1.2), herhaald beroep jeugdzorg (paragraaf 3.2.1.3) en kosten jeugdzorg (paragraaf 3.2.1.4).

3.2.1.1 Aantal jongeren met jeugdzorg

In 2020 is het totale aantal jongeren met jeugdzorg gestegen naar 2.875 jongeren ten opzichte van 2.820 jongeren in het jaar ervoor. Het totale aantal jongeren met jeugdbescherming is verder toegenomen van 170 jongeren in 2019 naar 200 in 2020. Het aantal jongeren in de jeugdreclassering is de afgelopen jaren gelijk gebleven.

In vergelijking met andere middelgrote steden en Nederland heeft Leiden in verhouding meer jongeren met jeugdzorg zonder verblijf. Het aandeel jongeren met jeugdzorg met verblijf per 1.000 jongeren is in Leiden iets lager ten opzichte van andere middelgrote steden en Nederland. Het aandeel jongeren in de jeugdbescherming en jeugdreclassering is gelijk aan het aandeel in andere middelgrote steden en Nederland.

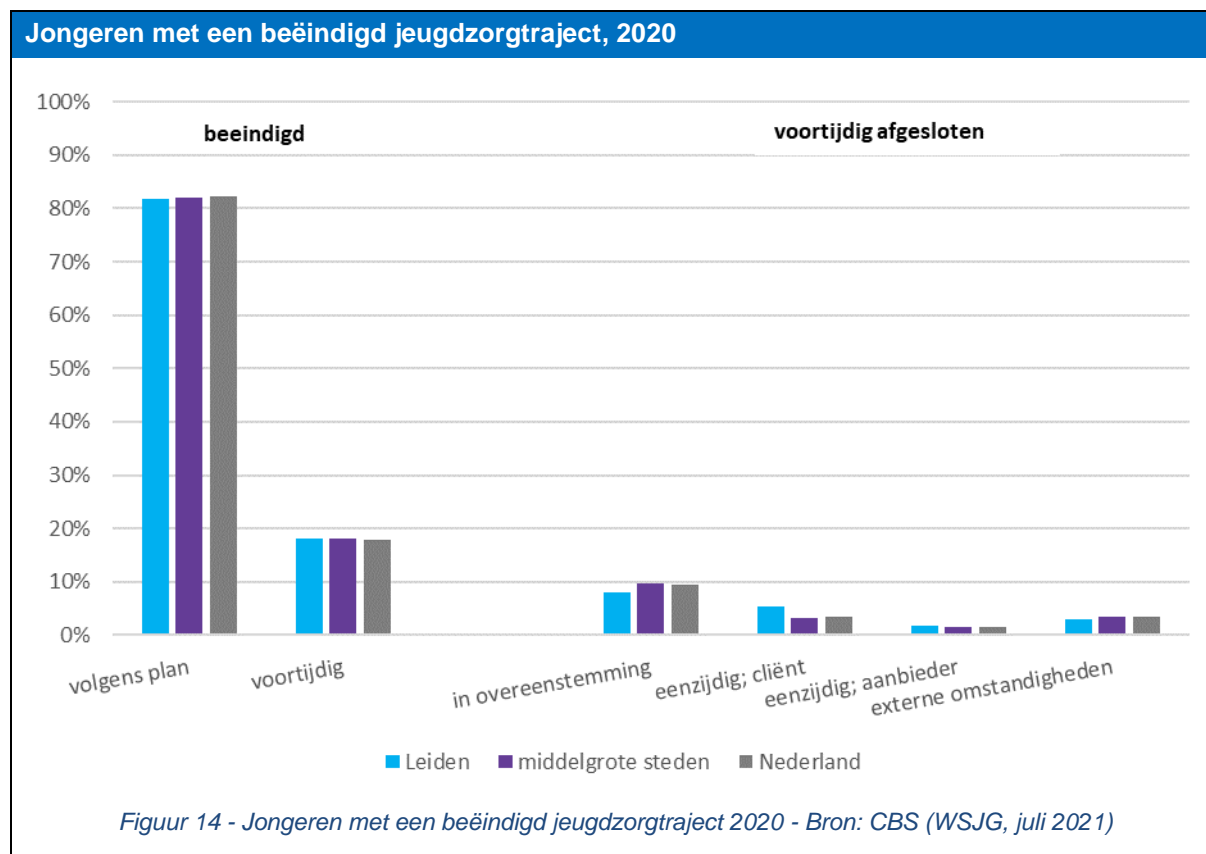
Jongeren met jeugdzorg - Leiden			
	Aantal		
	2e halfjaar 2018	2e halfjaar 2019	2e halfjaar 2020
Jeugdhulp zonder verblijf	2.795	2.690	2.730
Jeugdhulp met verblijf	140	130	150
Jeugdbescherming	155	170	200
Jeugdreclassering	35	35	35
Jeugdhulp totaal	2.935	2.820	2.875

Tabel 11 - Jongeren met jeugdzorg - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.2.1.2 Jongeren met beëindigde jeugdzorg naar reden beëindiging

Van alle jeugdzorgtrajecten die worden beëindigd, wordt het merendeel (bijna 82%) afgesloten volgens plan (zie tabel). Dit aandeel is de afgelopen jaren toegenomen. Bij ongeveer een vijfde worden de jeugdzorgtrajecten voortijdig afgesloten. Dit gebeurt meestal in overeenstemming tussen cliënt en aanbieder.

Het beeld voor Leiden is vergelijkbaar met dat van middelgrote steden en Nederland.

Jongeren met een beëindigd jeugdzorgtraject - Leiden									
	Aantal					%			
	2017	2018	2019	2020		2017	2018	2019	2020
beëindigd volgens plan	1.600	1.285	1.645	1.370		77,1%	78,4%	79,9%	81,8%
voortijdig afgesloten totaal	475	355	415	305		22,9%	21,6%	20,1%	18,2%
Voortijdig, waarvan:									
- in overeenstemming	225	185	170	135		10,8%	11,3%	8,3%	8,1%
- eenzijdig door de cliënt	95	85	75	90		4,6%	5,2%	3,6%	5,4%
- eenzijdig door aanbieder	35	40	35	30		1,7%	2,4%	1,7%	1,8%
- externe omstandigheden	125	50	130	50		6,0%	3,0%	6,3%	3,0%
Totaal beëindigd	2.075	1.640	2.060	1.675		100%	100%	100%	100%

Tabel 12 - Jongeren met een beëindigd jeugdzorgtraject - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.2.1.3 Herhaald beroep Jeugdzorg

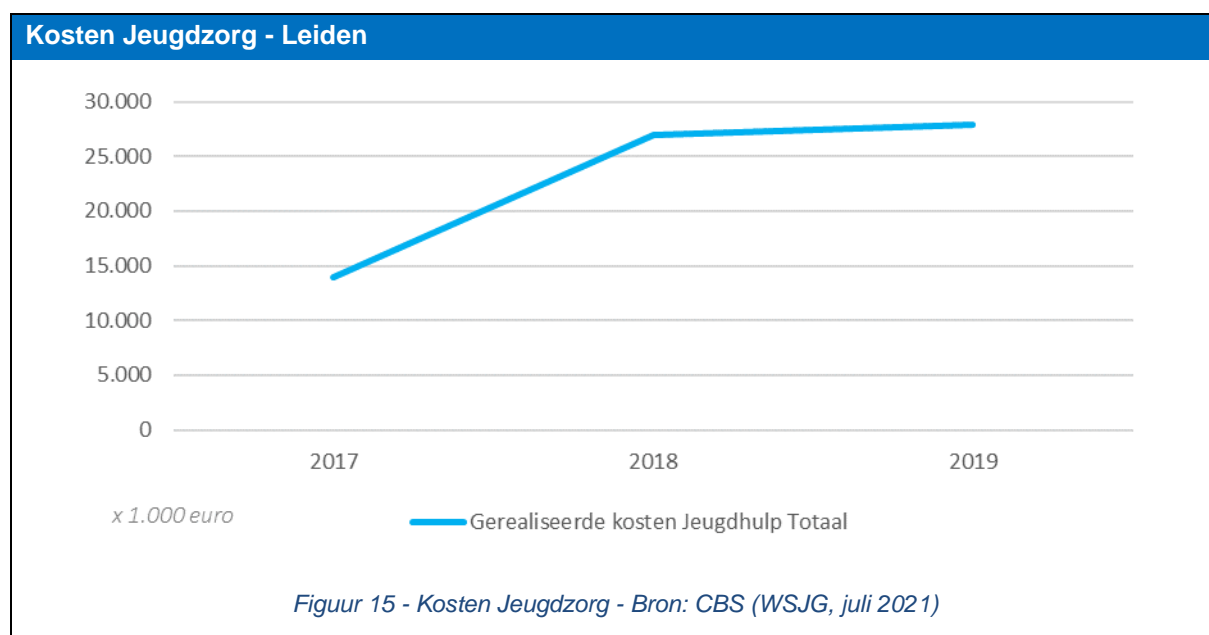
Cijfers over herhaald beroep op de Jeugdzorg zijn er alleen op het niveau van de jeugdzorgregio¹. Herhaald beroep betekent dat de desbetreffende jongere in de vijf jaar voorafgaand aan de verslagperiode dezelfde maatregel al eens eerder heeft ontvangen.

Herhaald beroep op de Jeugdzorg – Holland Rijnland					
	Aantal				
	2016	2017	2018	2019	2020
Jeugdbeschermingstrajecten	25	15	35	20	40
Jeugdreclassering	10	20	10	10	10
Jeugdhulp met verblijf	45	60	30	-	-

Tabel 13 - Herhaald beroep op de jeugdzorg Holland Rijnland - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.2.1.4 Kosten Jeugdzorg

De kosten voor de Jeugdzorg zijn in 2018 en 2019 gestegen ten opzichte van 2017. Cijfers over 2020 zijn nog niet gepubliceerd op de site van waar staat je gemeente.

Kosten Jeugdzorg - Leiden			
	Kosten (x 1.000 euro)		
	2017	2018	2019
Jeugdhulp totaal	13.988	26.972	27.907

Tabel 14 - Kosten Jeugdzorg - Bron: CBS (WSJG, juli 2020)

¹ Jeugdzorgregio Holland Rijnland, deelnemende gemeenten: Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude

3.2.2 Extra indicatoren Jeugd

In het inrichtingsvoorstel (RV 19.0081) is onder besluitpunt 2 vastgesteld de indicatorenlijst van de VNG uit te breiden met een aantal indicatoren. Voor de Jeugdwet te weten met: Type jeugdzorg (3.2.2.1), in- en uitstroom jeugdzorg (3.2.2.2) en verwijzing naar zwaardere jeugdzorg (3.2.2.3).

3.2.2.1 Type jeugdzorg in Leiden

Onderstaande tabel geeft inzicht in het aantal unieke cliënten per productcategorie (typen) jeugdzorg. Het totaal aantal cliënten is in de jaren 2018 t/m 2020 op hetzelfde niveau gebleven.

Type Jeugdzorg			
	aantal		
	2018	2019	2020
Ambulant	1950	2132	1994
Crisis	80	103	64
Dagbehandeling	199	186	196
EED	234	217	192
Jeugdbescherming	243	283	277
Jeugdreclassering	53	55	44
LTA	36	50	86
Pleegzorg	88	97	118
Verblijf	302	94	92
Vervoer	22	19	14
Eindtotaal	2387	2526	2412

Tabel 15 - Unieke cliënten typen jeugdzorg – Bron TWO Holland Rijnland, augustus 2021

3.2.2.2 In en uitstroom Jeugdzorg

Onderstaande tabel geeft inzicht in de in- en uitstroom van unieke cliënten. De instroom is in de periode 2018- 2020 ongeveer gelijk gebleven. In de uitstroom zit een stijgende lijn

instroom en uitstroom jeugdzorg			
	aantal		
	2018	2019	2020
instroom	1978	2037	1979
uitstroom	1057	1259	1463

Tabel 16 - Instroom en uitstroom Jeugdzorg – Bron TWO Holland Rijnland, augustus 2021

3.2.2.3 Verwijzing zwaardere jeugdzorg

In 2020 zijn 80 cliënten verwezen naar zwaardere jeugdzorg (product verblijf). In onderstaande tabel staan de aantallen per verwijzer opgenomen voor de jaren 2018 t/m 2020. De meeste verwijzingen volgen via een gecertificeerde instelling of de gemeente.

Verwijzing naar verblijf			
	Aantal		
	2018	2019	2020
(leeg) geen verwijzer geregistreerd	48	56	3
Gecertificeerde instelling	34	33	37
Geen verwijzer	51	0	1
Gemeentelijke toegang	103	33	38
Huisarts	20	1	2
Jeugdarts	1	0	0
Medisch specialist	13	6	10
Niet van toepassing			
Onbekend	1	0	0
Rechter Officier van Justitie functionaris Justitiële jeugdinrichting	1	0	2
Eindtotaal	234	94	80

Tabel 17 - Verwijzingen zwaardere jeugdzorg – Bron TWO Holland Rijnland, augustus 2021

3.2.3 Toelichting cijfers Jeugdzorg

In de tabellen over het gebruik van de jeugdzorg zitten een aantal opvallende cijfers. Over de cijfers over het gebruik van jeugdzorg kan het volgende worden toegelicht:

- Het aantal jongeren met jeugdzorg in Leiden is in de periode 2018 t/m 2020 gemiddeld genomen gelijk gebleven (Tabel 11). Het totaal aantal is gelijk gebleven omdat de instroom in 2020 beleidsmatig is gemaximaliseerd.
- Het aantal jongeren met een beëindigd jeugdtraject in 2020 is gedaald in vergelijking met 2019 (Tabel 12). Vergelijkbaar met de landelijke trend is te zien dat trajecten langer duren (ook in verblijf). De effecten van de coronamaatregelen hebben hier waarschijnlijk nog een versterkende impact op gehad, doordat de uitstroom naar ambulante zorg werd bemoeilijkt.
- In de tabel over herhaald beroep op de jeugdzorg (Tabel 13) zijn over 2019 en 2020 geen cijfers opgenomen over Jeugdhulp met verblijf. De streepjes betekenen dat het in deze jaren gaat om minder dan 10 casussen. Het CBS neemt dan geen waarde op in de rapportage.
- In Tabel 13 is het cijfers van het aantal jeugdbeschermingstrajecten in 2020 hoog in vergelijking met 2019. Dit is ook te zien bij andere gemeenten. Het beeld is dat naar aanleiding van de coronamaatregelen conflicten in gezinnen soms sneller escaleerden, waardoor meer jeugdbeschermingstrajecten werden ingezet, ook omdat preventieve of lichtere inzet door de maatregelen werd bemoeilijkt.
- In Tabel 14 over de kosten in de jeugdzorg zijn de gerealiseerde kosten in 2017 opvallend lager. Dit heeft te maken met het gegeven dat in het cijfer van 2017 de gerealiseerde kosten voor jeugdzorg geleverd door het wijk of buurtteams niet zijn meegenomen.
- Het verschil in cijfers tussen Tabel 11 (jongeren met jeugdzorg, jeugdbescherming) en Tabel 15 (unieke cliënten typen jeugdzorg - rij jeugdbescherming) is te verklaren doordat in Tabel 11 alleen een vergelijking is gemaakt met het tweede halfjaar. Tabel 15 gaat over het hele jaar.
- In Tabel 15 is een stijging te zien van het aantal cliënten met pleegzorg. Dit is te verklaren doordat sinds medio 2018 cliënten tot hun 21^e in pleegzorgtrajecten blijven en dat in 2020 vermoedelijk minder kinderen zijn uitgestroomd richting ambulante zorg vanwege de coronamaatregelen.
- Tabel 15 laat voor het jaar 2018 een hoog aantal cliënten met verblijf zien (302). In de jaren daarna komen de getallen op respectievelijk 94 (2019) en 92 (2020) uit. De daling heeft te maken met een verschuiving in de productcodes waardoor een aantal producten dat in 2018

nog onder het verblijfscontract vielen nadien onder het ambulante contract gingen vallen en dus ook anders worden geregistreerd.

3.3 Wmo

3.3.1 VNG indicatoren

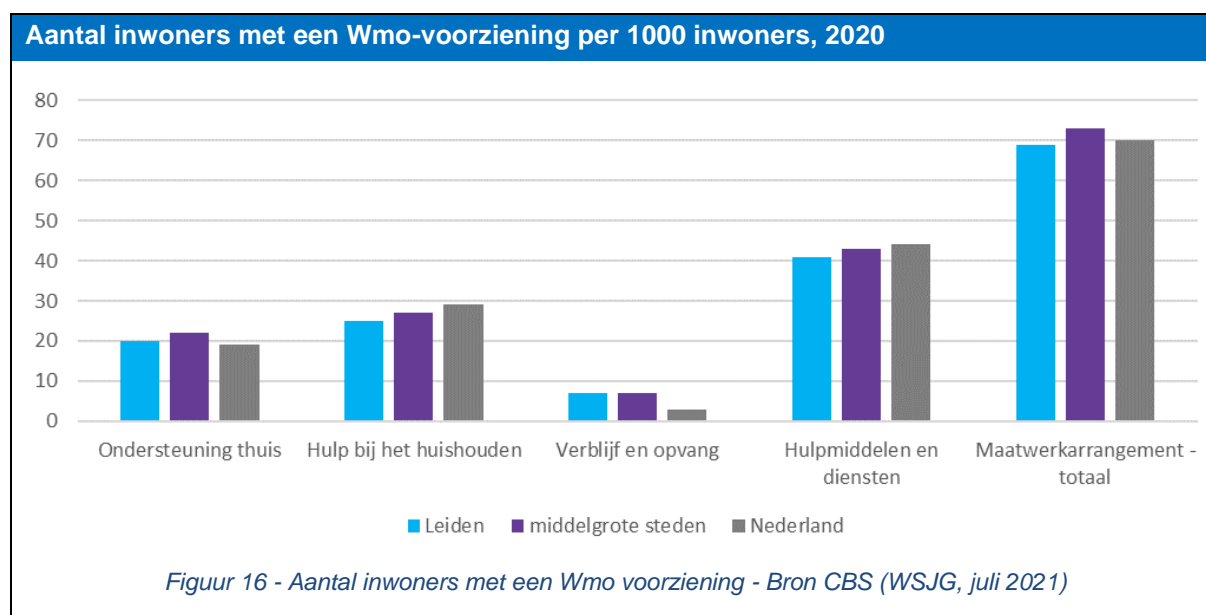
Over de Wmo zijn vijf indicatoren opgenomen op de site van WaarStaatJeGemeente: aantal inwoners met een Wmo voorziening (paragraaf 3.3.1.1), aantal inwoners Beschermd Wonen (paragraaf 3.3.1.2), aantal inwoners met beëindigde Wmo voorziening (paragraaf 3.3.1.3), aantal inwoners van 75 jaar die zelfstandig of in een zorginstelling wonen (paragraaf 3.3.1.4) en kosten Wmo (paragraaf 3.3.1.5).

3.3.1.1 Aantal inwoners met een Wmo-voorziening

In 2020 hebben 8.660 Leidenaren een Maatwerkvoorziening vanuit de Wmo (zie Tabel 18). Bij bijna 60% van hen gaat het om een hulpmiddel en dienst. Bijna 30% van hen heeft ondersteuning thuis en ruim een derde heeft hulp bij het huishouden.

Het aantal inwoners met een Maatwerkarrangement (zie toelichting Bijlage 2) is de laatste jaren gestegen. Binnen de groep Wmo-gebruikers zien we met name een toename van inwoners met hulp bij het huishouden. De stijging van hulp bij het huishouden en ondersteuning thuis is in 2020 minder groot dan voorgaande jaren. Bij hulpmiddelen en diensten is een daling te zien (Tabel 18).

Leiden heeft vergeleken met middelgrote steden en Nederland een kleiner aantal inwoners per 1000 met huishoudelijke hulp en hulpmiddelen en diensten. Het aantal inwoners per 1000 met ondersteuning thuis is lager vergeleken met middelgrote steden en iets hoger vergeleken met Nederland. Het aantal inwoners per 1000 met verblijf en opvang is voor Leiden (en middelgrote steden) groter dan landelijk het geval is.

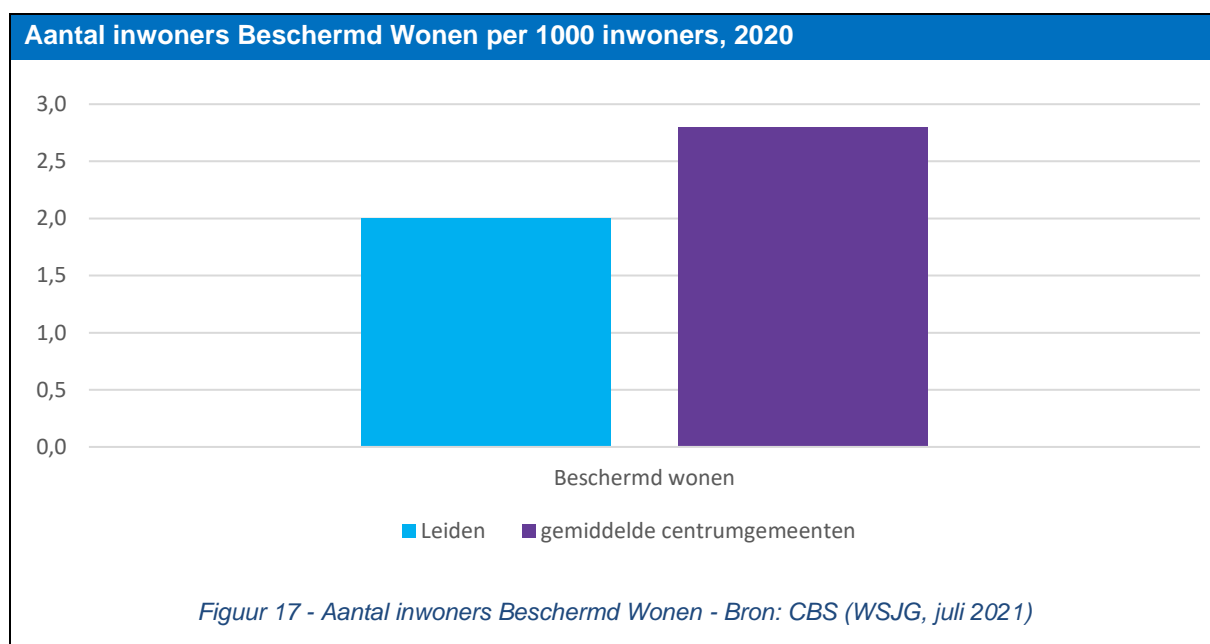

Inwoners met een Wmo-voorziening – Leiden									
	Aantal					%			
	2017	2018	2019	2020		2017	2018	2019	2020
Ondersteuning thuis	1.980	2.265	2.475	2.555		26,1%	27,5%	28,8%	29,5%
Hulp bij het huishouden	1.615	2.760	3.005	3.170		21,3%	33,5%	35,0%	36,6%
Verblijf en opvang	845	920	880	930		11,1%	11,2%	10,2%	10,7%
Hulpmiddelen en diensten	5.130	5.200	5.355	5.135		67,5%	63,1%	62,3%	59,3%
Maatwerkarrangement - totaal	7.600	8.235	8.590	8.660		100%	100%	100%	100,0%

Tabel 18 - Inwoners met een Wmo voorziening - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.3.1.2 Aantal inwoners Beschermd Wonen

In 2020 zijn 930 inwoners die een Beschermd Wonen voorziening hebben. Dit zijn er meer dan in voorgaande jaren (zie tabel). Vergeleken met andere centrumgemeenten, zien we dat het aantal inwoners Beschermd Wonen per 1.000 inwoners in Leiden lager is dan gemiddeld.

Aantal inwoners Beschermd Wonen – Leiden				
	Aantal			
	2017	2018	2019	2020
Beschermd wonen	845	920	880	930

Tabel 19 - Aantal inwoners Beschermd Wonen - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.3.1.3 Aantal inwoners met beëindigde Wmo-voorzieningen

Het aantal inwoners met een beëindigde Wmo-voorziening is in 2020 hoger dan in eerdere jaren.

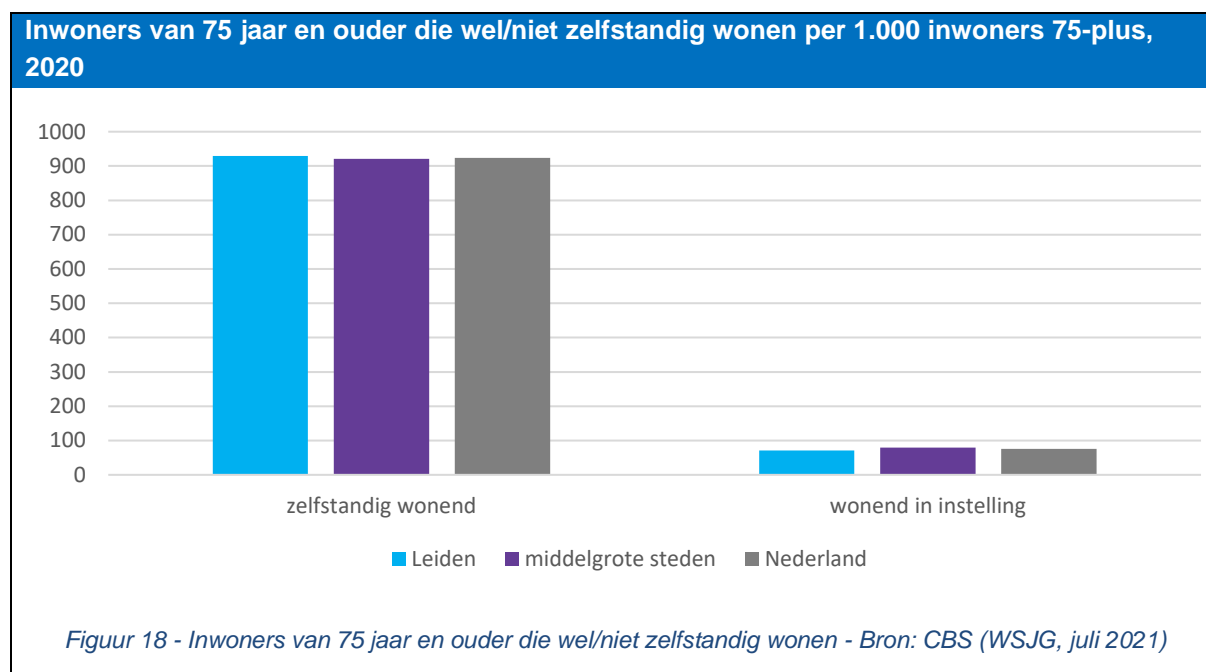
Aantal inwoners met beëindigde Wmo-voorzieningen – Leiden					
	Aantal				
	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal beëindigd	1.315	1.395	1.675	1.910	5.130

Tabel 20 - Aantal inwoners met beëindigde Wmo voorziening - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.3.1.4 Inwoners van 75 jaar en ouder die zelfstandig of in een zorginstelling wonen

Per 1.000 Leidse inwoners van 75 jaar en ouder, wonen er in 2020 71 in een instelling. Een jaar eerder waren dit er 73. Het aantal is dus iets gedaald.

In Leiden woont ongeveer hetzelfde aantal 75-plussers in een instelling als het gemiddelde van andere middelgrote steden en het landelijk gemiddelde.

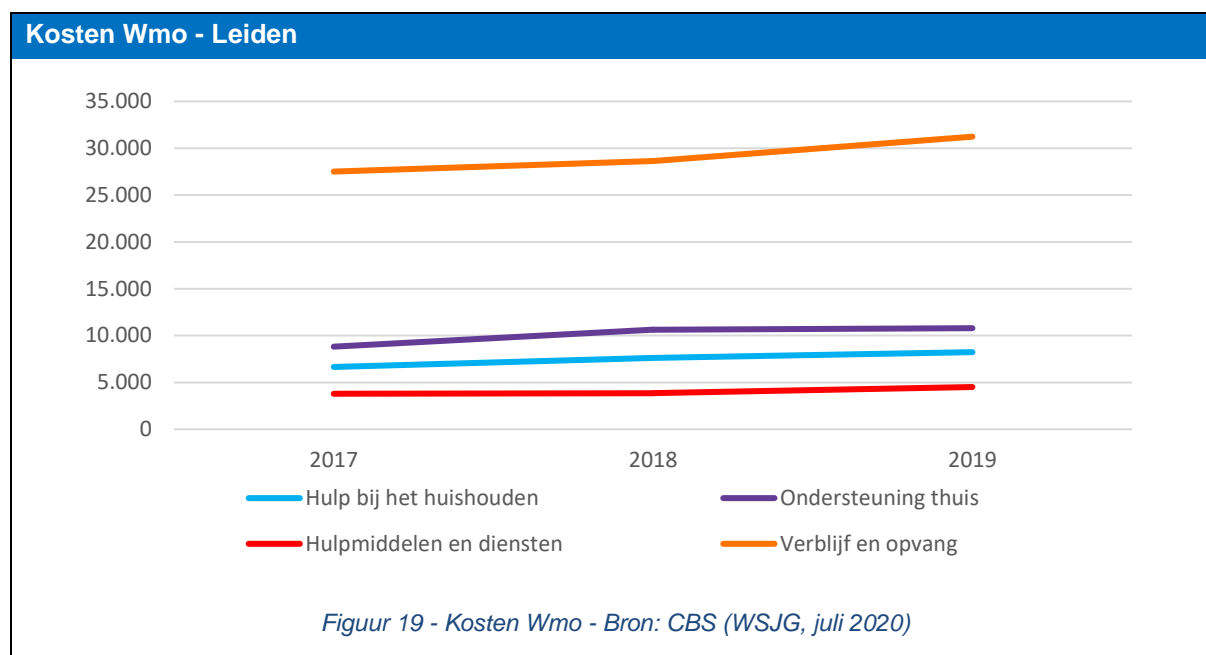

Inwoners van 75 jaar en ouder die wel/niet zelfstandig wonen – Leiden				
	Aantal (per 1.000 75-plussers)			
	2017	2018	2019	2020
Zelfstandig wonend	929	925	928	929
Wonend in instelling	71	75	73	71

Tabel 21 - Inwoners van 75 jaar en ouder die wel/niet zelfstandig wonen - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.3.1.5 Kosten Wmo

De kosten voor de Wmo zijn in 2019 gestegen ten opzichte van 2018. Met name voor Verblijf en opvang de kosten gestegen.

Kosten Wmo - Leiden			
	Kosten (x 1.000 euro)		
	2017	2018	2019
Hulp bij het huishouden	6.650	7.605	8.234
Ondersteuning thuis	8.821	10.634	10.792
Hulpmiddelen en diensten	3.794	3.849	4.513
Verblijf en opvang	27.510	28.635	31.236
Totaal	46.774	50.723	54.775

Tabel 22 - Kosten Wmo

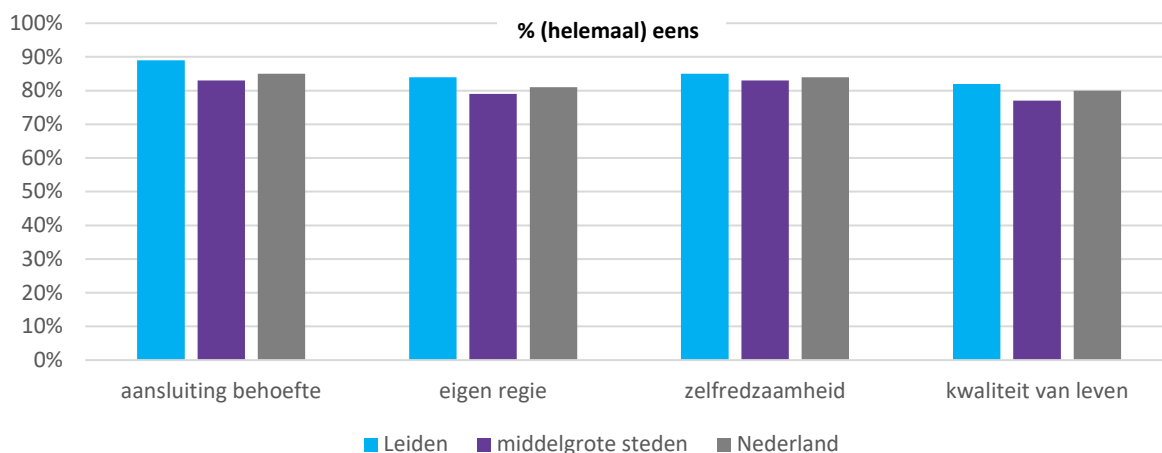
3.3.2 Ervaren effectiviteit Wmo-ondersteuning (CEO)

In de verplichte jaarlijkse Wmo-cliëntervaringsonderzoeken geeft een viertal vragen een indruk van de ervaren effectiviteit van de ondersteuning:

- Aansluiten op behoefte (De ondersteuning die ik krijg, past bij mijn hulpvraag)
- Eigen regie (Door de ondersteuning die ik krijg, kan ik beter de dingen doen die ik wil)
- Zelfredzaamheid (Door de ondersteuning die ik krijg, kan ik mij beter redden)
- Kwaliteit van leven (Door de ondersteuning die ik krijg, heb ik een betere kwaliteit van leven)

Leidse inwoners met een Wmo-voorziening zijn in het algemeen tevreden. Ruim 80% is het (helemaal) eens met alle voorgelegde stellingen. Vergeleken met het gemiddelde van alle middelgrote steden en met het landelijk gemiddelde ligt de ervaren effectiviteit in Leiden hoger.

Ervaren effectiviteit Wmo-ondersteuning, 2020

Figuur 20 - Ervaren effectiviteit Wmo ondersteuning - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

Ervaren effectiviteit Wmo-ondersteuning - Leiden

	(helemaal) mee eens				(helemaal) mee oneens			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
aansluiting behoefte	78%	85%	84%	89%	8%	6%	6%	3%
eigen regie	78%	83%	83%	84%	7%	4%	4%	3%
zelfredzaamheid	79%	87%	86%	85%	7%	3%	5%	4%
kwaliteit van leven	74%	82%	78%	82%	7%	4%	5%	4%

Tabel 23 - Ervaren effectiviteit Wmo ondersteuning - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.3.3 Toelichting cijfers Wmo

In Leiden en andere middelgrote steden is het aantal inwoners per 1000 met verblijf (Figuur 16) groter dan in Nederland als geheel. Dit heeft te maken dat Leiden en andere middelgrote steden fungeren als centrumgemeente. Hetgeen betekent dat veel mensen uit omliggende gemeenten gebruik maken van de voorzieningen die zich in de centrumgemeente bevinden.

Een van de redenen voor de toename van het aantal cliënten en de kosten voor huishoudelijke ondersteuning (Tabel 18) is het abonnementstarief. De stijging in 2020 was wel lager dan in 2019.

Ook de toename van het aantal inwoners met individuele begeleiding is iets kleiner dan in 2019.

Mogelijk speelt corona hier een rol in. In 2020 werd vanwege de coronacrisis door de sociale wijkteams wel een toename gemeld van complexe casussen.

Vergeleken met eerdere jaren was er in 2020 een grote toename in het aantal beëindigingen (Tabel 20). Dit aantal geeft echter een vertekend beeld. Om administratieve redenen zijn de indicaties voor inwoners met huishoudelijke ondersteuning, begeleiding individueel en dagbesteding per 31 december 2020 beëindigd en per 1 januari 2021 weer opgestart. Dit had geen gevolgen voor de inwoners.

Gerelateerd aan de toename van het gebruik van voorzieningen na introductie van het abonnementstarief in 2019 en het gegeven van Leiden als centrumgemeente voor verblijf en opvang is in Tabel 22 in 2019 een stijging van de kosten te zien. Hierbij is het van belang te realiseren dat de toename van een relatief klein aantal mensen in verblijf en opvang relatief grote veranderingen in de kosten met zich meebrengt.

3.4 Participatiewet

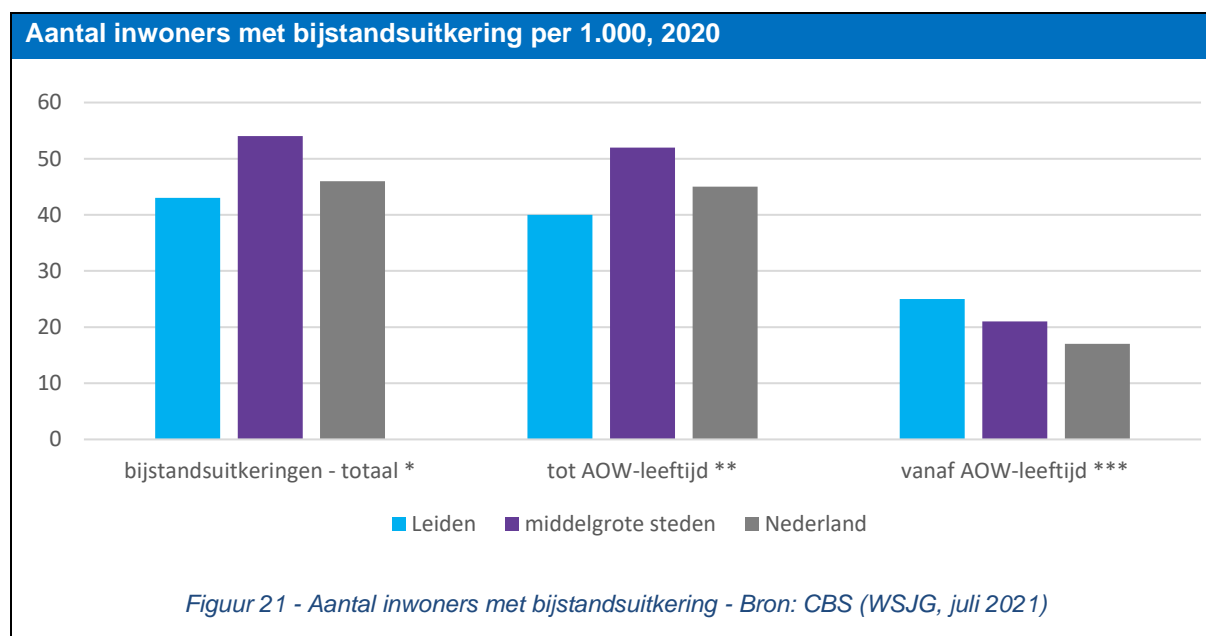
3.4.1 VNG indicatoren

Over de Participatiewet zijn twee indicatoren opgenomen op de site van WaarStaatJeGemeente: aantal inwoners met een bijstandsuitkering (paragraaf 3.4.1.1) en aantal inwoners met een re-integratievoorziening (paragraaf 3.4.1.2).

3.4.1.1 Aantal inwoners met bijstandsuitkering

We zien in Leiden in 2020 een stijging het aantal inwoners met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder.

Vergeleken met het gemiddelde voor alle middelgrote steden en Nederland ligt het aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 in Leiden lager. Het aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 tot de AOW-leeftijd ligt in Leiden ook lager dan het gemiddelde voor alle middelgrote steden en Nederland. Het aantal bijstandsuitkeringen per 1.000 *vanaf* de AOW-leeftijd is in Leiden hoger dan we zien in middelgrote steden bij elkaar en voor heel Nederland.

* per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder

** per 1.000 inwoners tussen 18-65 jaar

*** per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder

Aantal inwoners met bijstandsuitkering – Leiden					
	Aantal				
	2e halfjaar 2016	2e halfjaar 2017	2e halfjaar 2018	2e halfjaar 2019	2e halfjaar 2020
Bijstandsuitkeringen – totaal ²	4.610	4.540	4.400	4.150	4.950
Tot AOW-leeftijd	4.230	4.140	3.970	3.710	4.470
Vanaf AOW-leeftijd	380	410	430	440	480

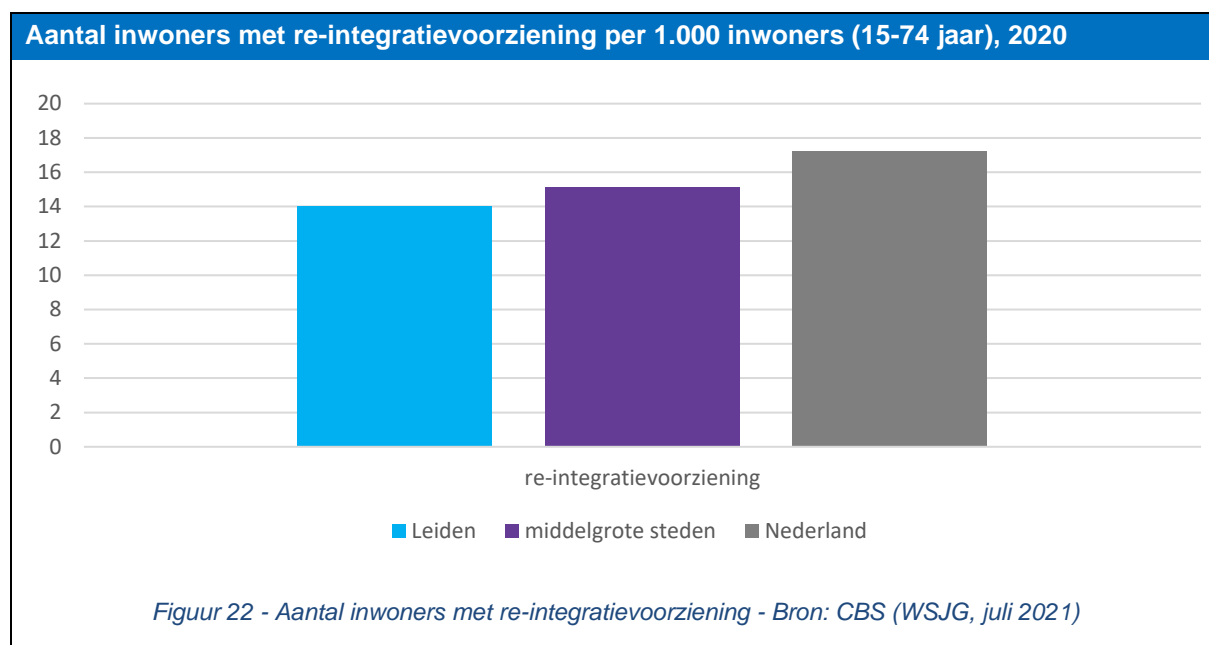
Tabel 24 - Aantal inwoners met bijstandsuitkering - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

² Bijstand gerelateerde uitkeringen tot de AOW-leeftijd zijn bijvoorbeeld de bijstandsuitkering voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en/of - gewezen zelfstandigen (IOAZ). Bijstand gerelateerde uitkeringen vanaf de AOW-leeftijd is bijvoorbeeld de aanvullende inkomensvoorziening voor ouderen (AIO).

3.4.1.2 Aantal inwoners met re-integratievoorziening

Het aantal inwoners met een re-integratievoorziening is in 2020, na een piek in 2018, verder gedaald tot 1420.

Het aantal re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners van 15-74 jaar in Leiden is de afgelopen jaren ook gedaald. Dit aantal ligt in Leiden tevens lager vergeleken met middelgrote steden en Nederland.

Aantal inwoners met re-integratievoorziening – Leiden					
	Aantal				
	2e halfjaar 2016	2e halfjaar 2017	2e halfjaar 2018	2e halfjaar 2019	2e halfjaar 2020
re-integratievoorziening	1.500	1.840	2.360	1.540	1.420

Tabel 25 - Aantal inwoners met re-integratievoorziening - Bron: CBS (WSJG, juli 2021)

3.4.2 Extra indicatoren Participatiewet

In het inrichtingsvoorstel (RV 19.0081) is onder besluitpunt 2 vastgesteld de indicatorenlijst van de VNG uit te breiden met een aantal indicatoren. Voor de participatiewet te weten met: uitgebreidere informatie over de groep die langdurig gebruik maakt van de bijstand paragraaf 3.4.2.1 / trajecten die helpen om mee te doen (paragraaf 3.4.2.2) en armoede (paragraaf 3.4.2.3).

3.4.2.1 Samenstelling klanten Algemene Bijstand

Samenstelling klanten Algemene Bijstand		2020			
Totaal gebaseerd op aantal klanten		31 - 3	30 - 6	30 - 9	31 - 12
Aantal klanten = aantal uitkeringen + aantal partners		3385	3468	3416	3444
Leeftijd	<27 jaar	215	259	237	246
	27- 39 jaar	811	842	822	831
	40- 54 jaar	1314	1307	1293	1299
	55- pensioen	1045	1060	1064	1068
Geslacht	M	1520	1559	1534	1548
	V	1865	1909	1882	1896
Leefvorm	Samenwonend/ echtpaar	834	832	836	846
	Eenoudergezin	515	519	507	505
	Alleenstaande	2036	2117	2073	2093
Nationaliteit	Nederlandse	2710	2796	2764	2771
	Niet Nederlandse	675	672	652	673
Uitkeringsduur	0- 6 maanden	378	463	408	424
	6- 12 maanden	269	261	272	308
	1- 2 jaar	413	418	406	396
	2- 4 jaar	609	580	578	548
	4+ jaar	1716	1746	1752	1768

Tabel 26 - Samenstelling klanten Participatiewet - Bron: Gemeente Leiden, juli 2021

3.4.2.2 Trajecten die helpen om mee te doen

	Aantal gestarte trajecten in 2020				
	31-mrt	30-jun	30-sep	31-dec	Totaal
Aanmelding Participatiecentrum	77	69	70	85	301
Traject Participatiecentrum	14	6	11	29	60
Traject Leidse Kracht	0	0	1	0	1
Banenafpraak / LKS / JC	7	5	7	5	24
Loonkostensubsidie	3	2	0	0	5
Traject Werk en Inkomen	2	1	0	0	3
Traject Activering naar werk	2	1	0	4	7
Versnelde aanmelding DZB	0	1	2	1	4
Project JA	39	39	27	35	140
Project JA +	8	1	3	0	12
Traject Statushouder (JAS)	10	12	11	30	63
Totaal	162	137	132	189	620

Tabel 27 - Trajecten die helpen om mee te doen - Bron: gemeente Leiden, juli 2021

3.4.2.3 Armoede

Opgenomen zijn gegevens over armoede conform de definitie van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). In de definitie van het SCP wordt niet alleen gekeken naar het inkomen, maar wordt het inkomen gerelateerd aan uitgaven.

Het SCP stelt: "Iemand is arm als hij/zij consistent niet over de middelen beschikt om te bemachtigen wat in zijn gemeenschap minimaal noodzakelijk is". Dat is uitgewerkt in het zogenoemde 'niet-veel-maar-toereikend criterium' (NVMT- criterium) voor armoede. Voor uiteenlopende typen huishoudens is een bedrag vastgesteld dat voldoende is voor onvermijdbare, basale zaken (voedsel, kleding, wonen, transport, verzekeringen, persoonlijke verzorging en dergelijke) met daaraan toegevoegd een bescheiden bedrag voor sociale participatie (op visite gaan, een korte vakantie, lidmaatschap van een sport- of hobbyclub). In het meest recente meetjaar (2017) bedroeg het niet-veel-maar toereikend criterium voor bijvoorbeeld een alleenwonende 1135 euro per maand (waarvan 1039 euro in het basisbudget en 96 euro voor sociale participatie)

De uitgaven zijn genormeerd door het NIBUD (basisbehoeften budget). De SCP definitie geeft een beter beeld dan de CBS definitie die alleen kijkt naar het inkomen. In de statistiek over armoede van het CBS gaat het om huishoudens met een inkomen lager dan 120% van het sociaal minimum.

De armoede cijfers worden één keer in de twee jaar gepubliceerd. Het laatste jaar dat beschikbaar is, is 2017. In september 2021 publiceert het SCP over 2019.

Het SCP maakt een onderscheid tussen 8 typen huishoudens. Onderstaande tabel laat zien dat de meeste armoede is te vinden onder huishoudens met een uitkering (2017 21,3%) gevolgd door niet westerse migranten (2017 - 19%)

jaar	gm_naam	p_totaal	p_kind	p_werkne mer	p_zelfstan dige	p_uitkering	p_pensioen	p_autoch	p_wmig	p_nwmig
2011	Leiden	7,6%	9,9%	3,3%	10,9%	27,4%	3,6%	4,7%	9,9%	20,4%
2013	Leiden	9,0%	11,5%	3,6%	11,9%	32,8%	3,9%	5,4%	11,1%	24,2%
2015	Leiden	7,3%	9,5%	2,9%	9,6%	22,9%	3,4%	4,1%	9,1%	20,5%
2017	Leiden	7,0%	9,4%	3,0%	9,7%	21,3%	3,6%	3,9%	8,9%	19,0%

Tabel 28 - Armoede verschillende huishoudtypen - Bron SCP, juli 2021

Toelichting

Armoede volgens nvmt-criterium

p_totaal = armoedepercentage totaal

P_kind = armoedepercentage minderjarige kinderen

P_werknemer = armoedepercentage werknemers en ambtenaren

p_zelfstandige = armoedepercentage zelfstandigen

p_uitkering = armoedepercentage uitkeringsontvangers

p_pensioen = armoedepercentage gepensioneerden

p_autoch = armoedepercentage autochtonen

p_wmig = armoedepercentage Westers migranten

p_nwmig = armoedepercentage Niet-Westers migranten

Lege cellen : te weinig waarnemingen

Als we inzoomen op de aantallen met betrekking tot minderjarige kinderen (tot 18 jaar) in armoede in Leiden, zien we een lichte daling (zie Tabel 29).

Jaar	Percentage	Aantal
2011	9,90%	1.991
2013	11,50%	2.302
2015	9,50%	1.870
2017	9,40%	1.846

Tabel 29 - armoede minderjarige kinderen – Bron SCP, juli 2021

3.4.3 Toelichting cijfers Participatiewet

Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2020 is relatief stabiel gebleven (Tabel 24). Het effect van corona zien we niet direct terug in de bijstandscijfers. Wel zien we een toename van het aantal jongeren in de bijstand. Het effect is waarschijnlijk beperkt gebleven door de ondersteuning vanuit de overheid. Ook is de Leidse regio veerkrachtig en beschikken we over een sterke regionale economie. We verwachten een verdere daling te kunnen realiseren door de aantrekkende economie en toenemende vraag naar arbeidskrachten. Er blijft sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt tussen vraag en aanbod.

In 2013 zijn de cijfers over armoede relatief hoog (Tabel 28 en Tabel 29). Het opvallende hoge cijfer van 2013 heeft niet alleen betrekking op Leiden. Heel Nederland (en ook veel andere westerse landen) hadden in de periode t/m 2013 last van een stijgende armoede cijfer. Dit komt voornamelijk door macro-economische factoren zoals de banken crisis in 2007/2008 en de daarop volgende eurocrisis in de periode 2009-2013. Vanaf 2014 ging het weer steeds beter met de Nederlandse economie, vandaar dat het armoede cijfer vanaf 2014 weer een stuk lager lag.

Deel 2:
**Gebruik monitor sociaal domein als instrument en
prioriteitstelling onderzoeksagenda**

4 Monitor als instrument

Bij de behandeling van de monitor sociaal domein in de commissie onderwijs en samenleving in oktober 2020 is toegezegd in de eerste helft van 2021 in gesprek te gaan over de mogelijkheden van de monitor als sturingsinstrument. Voor 1 juni 2021 zijn raadsleden van de commissie werk & middelen en onderwijs & samenleving uitgenodigd voor een informeel gesprek met de wethouder jeugd en welzijn over de mogelijkheden van het gebruik van de monitor als sturingsinstrument of signaleringsinstrument. Het gesprek heeft waardevolle inzichten gegeven over de manier waarop de monitor gebruikt kan worden. Voor een conclusie over het mogelijk gebruik is het van belang de monitor af te zetten tegen andere instrumenten en documenten die inzicht geven in de stand van zaken van het sociaal domein. De andere instrumenten / documenten zijn:

- Dashboard / online gegevens
- De Corona Impact monitor
- Programmabegroting / budgetcyclus
- Beleid specifieke notities

Dashboard / online gegevens

Voor het verzamelen van informatie op de site WaarStaatJeGemeente stuurt de VNG naar de bronhouders van de data een instructie. Het voordeel is dat informatie éénduidig is en vergelijkbaar met elkaar wordt gemaakt. Gezien de zorgvuldigheid en betrouwbaarheid vraagt de informatieverzameling tijd. In de praktijk zijn medio juli in het jaar x de meeste gegevens beschikbaar over het jaar voorafgaand (jaar x min 1).

Actuelere informatie over het sociaal domein is gefragmenteerd en afhankelijk van publicatie van de bronhouder. Zo publiceert de GGD Hollands Midden cijfers over veilig thuis op:

<https://eengezonderhollandsmidden.nl/dashboard/dashboardthemas/maatschappelijke-zorg-en-veilig-thuis>.

Corona impact monitor

Onder speciale omstandigheden zoals de corona crisis is actuele informatie gewenst en wordt rechtstreeks geschakeld met de bronhouders. Voor de Coronacrisis is voor Leiden een corona impact monitor opgesteld. De rapportage over de gevolgen van corona is op 14 juni door het college aangeboden aan de gemeenteraad (Z/12/3270921).

Actuele informatie over de coronacrisis staat ook opgenomen op de landelijke site van Waarstaatjegemeente (Dashboard sociale impact corona)

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/landelijk-dashboard-sociale-impact-corona>.

Programmabegroting / budgetcyclus

In de programmabegroting / budgetcyclus zijn streefcijfers opgenomen. Streefcijfers bepalen de gewenste richting. De programmabegroting kijkt vooruit. De monitor kijkt terug. Als sturingsinstrument zijn de producten uit de budgetcyclus (kaderbrief, begroting en jaarverslag) een beter instrument om te sturen dan de monitor sociaal domein. Zeker ook gezien het gegeven dat in de budgetcyclus een koppeling met financiën is gemaakt.

Beleidsnotities

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen in verschillende beleidsplannen. Beleidsplannen gaan in op de aanpak van specifieke problemen en hebben vaak een wat langere tijdshorizon. In beleidsplannen zijn visie en doelstellingen opgenomen die na verloop van tijd geëvalueerd worden. De evaluatie geeft sturingsinformatie over het mogelijk wijzigen van doelstellingen of over het veranderen van de aanpak van een specifiek probleem.

Resumerend

Kijkend naar het beschikbaar instrumentarium in het sociaal domein dan is de monitor met name geschikt als signaleringsinstrument. De monitor geeft inzicht in veranderingen van gebruik van voorzieningen die vallen onder de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet sinds 2015. Daarnaast is sinds de monitor 2019 een vergelijking met andere gemeenten mogelijk. Veranderingen in de trend en afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten zijn mogelijk aanleiding voor nader onderzoek.

Over sturen in het sociaal domein als geheel en de relatie tussen de visie op het sociaal domein, de programmabegroting en beleidsnotities is op 18 mei een wethoudersbrief verzonden naar de leden van de raadscommissie onderwijs en samenleving (Z/21/3260843).

5 Prioriteitstelling onderzoeksagenda

Na de behandeling van de MSD 2020 met gegevens over 2019 is in de raadscommissie van oktober 2020 besloten om de volgende thema's nader te onderzoeken:

1. Eén gezin, één plan en aantal hulpverleners dat wordt ingeschakeld;
2. Effectiviteit van de jeugdhulp en interventies t.b.v. meedoen;
3. Invloed van jeugdhulptrajecten en activiteiten in werk & inkomen op kinderarmoede;
4. Barrières voor zorggebruik, ofwel het voorkomen van zorgmijden;
5. Samenhang jeugdzorg, speciaal onderwijs en voortijdig schoolverlaten;
6. Tijdigheid verstrekking voorzieningen Sociaal Domein;
7. Maatwerk kwetsbare groepen.

Voor de financiering van het onderzoek is in de MSD 2020 een incidenteel benodigd bedrag berekend van €275.000. De financiering van het onderzoek is betrokken bij de Kaderbrief 2021 – 2025. In de Kaderbrief is een totaal bedrag opgenomen van €215.000. De bedragen zijn conform onderstaande tabel verdeeld over de jaren 2021, 2022 en 2023.

jaar	2021	2022	2023	Totaal
bedrag (in €)	55.000	60.000	100.000	215.000

Tabel 30 - beschikbaar budget onderzoeksagenda

Gegeven het beschikbaar budget en de reservering van middelen over de jaren 2021, 2022 en 2023 wordt voor uitvoering de volgende prioriteitstelling gehanteerd.

Het maken van een prioriteitstelling betekent dat begonnen wordt met het thema met de hoogste prioriteit. Om verwachtingen over het onderzoek scherp te hebben wordt voor het uitwerken / aanbesteden van het onderzoek de onderzoeksvraag teruggekoppeld aan de raad.

Gegeven het totaal beschikbaar budget is het waarschijnlijk niet mogelijk het thema met de laagste prioriteit nader te onderzoeken.

1. Maatwerk kwetsbare groepen
2. Invloed van jeugdhulptrajecten en activiteiten in werk & inkomen op kinderarmoede
3. Effectiviteit jeugdhulp en interventies t.b.v. meedoen
4. Tijdigheid verstrekkingen voorzieningen Sociaal Domein
5. Barrières voor zorggebruik, ofwel het voorkomen van zorgmijden
6. Eén gezin, één plan en aantal hulpverleners dat wordt ingeschakeld
7. Samenhang jeugdzorg, speciaal onderwijs en voortijdig schoolverlaten

Belangrijkste criterium voor de prioriteitsvolgorde is de mate waarin het onderzoek inzicht geeft in het motto van de visie op het sociaal domein te weten 'Iedereen telt en doet mee'. Om mee te kunnen doen is als eerste belangrijk dat huishoudens de beschikking hebben over voldoende middelen. Het onderzoek naar maatwerk voorzieningen voor kwetsbare groepen doet onderzoek naar het effect van het stopzetten van regelingen als tegemoetkoming zorg en de declaratieregeling en de overstap naar maatwerk. In het onderzoek wordt gekeken in hoeverre huishoudens rond kunnen komen in de nieuwe situatie en hoe maatwerk geboden kan worden bij kwetsbare inwoners die het hardst getroffen worden. Dit onderwerp sluit aan bij het armoedebelief dat zich richt op het bieden van maatwerk alsook bij de behoefte om de menselijke maat op te zoeken binnen de Participatiewet.

Het tweede onderzoek kijkt naar armoede en het rond kunnen komen van huishoudens met kinderen. Kinderarmoede maakt een belangrijk onderdeel uit van het Leidse armoedebeleid. Spullen en kosten die te maken hebben met school (zoals bijdragen voor schoolreisjes maar ook fietsen en computers) worden door Stichting Leergeld verschaft voor kinderen uit huishoudens met een laag inkomen. Ook kunnen kinderen zich aanmelden voor zwemles, sport en cultuur via Jeugdfonds Sport en Cultuur. Onderzoek drie gaat verder in op de groep jeugd, jongeren en de effectiviteit om mee te kunnen doen. Om mee te kunnen doen is het van belang dat de beschikbare voorzieningen ook op het juiste moment worden verstrekt. Het vierde onderzoek gaat hier dieper op in. In het vijfde onderzoek wordt gekeken welke barrières er zijn om mogelijk geen gebruik te maken van de beschikbare voorzieningen in het sociaal domein.

Onderzoek 6 (één gezin, één plan) en 7(samenhang jeugdzorg, speciaal onderwijs en voortijdig schoolverlaten) zijn laag geprioriteerd omdat hier (recent) onderzoek naar is gedaan. Voor één gezin, één plan in het kader van de landelijke pilot integraal budget en voor de vraag naar de samenhang jeugdzorg, speciaal onderwijs en voortijdig schoolverlaten is onderzoek voor een groot deel uitgevoerd. De thema's staan nog op de agenda omdat naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek aanbevelingen zijn gedaan voor vervolg onderzoek. (voor een nadere specificatie van de onderzoeksvragen wordt verwezen naar paragraaf 4 van de monitor sociaal domein 2020).

Bijlage 1 - Motie: Leiden Global Goals Gemeente

De raad van de gemeente Leiden, bijeen in de vergadering van 11 juli 2019,

Overwegende dat:

- De Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties 17 duurzame ontwikkelingsdoelen omvat, die ook voor Leiden relevant en belangrijk zijn;
- De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) gemeenten ondersteunt bij het invulling geven aan de duurzame ontwikkelingsdoelen via de VNG-campagne Global Goals Gemeente, bijvoorbeeld via het bieden van kennis, tools, communicatie en netwerk;
- Inmiddels 66 gemeenten zich hebben aangesloten bij de campagne;
- Ook Leiden kan profiteren van ondersteuning vanuit de VNG en andere aangesloten Global Goals gemeenten, bij het behalen van haar duurzaamheidsambities;

Constaterende dat:

- Leiden op dit moment nog niet is aangesloten bij de Global Goals campagne van de VNG

Verzoekt het college:

- De gemeente Leiden aan te melden als Global Goals Gemeente.

Martine van Schaik – Partij voor de Dieren

Gebke van Gaal - GroenLinks

Bijlage 2 - Begrippen en definities

1. Onderwijsniveaus

1 Laag			
	11 Basisonderwijs		
		111 Basisonderwijs	
			1111 Basisonderwijs gr1-2
			1112 Basisonderwijs gr3-8
	12 Vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1		
		121 Vmbo-b/k, mbo1	
			1211 Praktijkonderwijs
			1212 Vmbo-b/k
			1213 Mbo1
		122 Vmbo-g/t, havo-,vwo-onderbouw	
			1221 Vmbo-g/t
			1222 Havo-, vwo-onderbouw
2 Middelbaar			
	21 Havo, vwo, mbo		
		211 Mbo2 en mbo3	
			2111 Mbo2
			2112 Mbo3
		212 Mbo4	
			2121 Mbo4
		213 Havo, vwo	
			2131 Havo-bovenbouw
			2132 Vwo-bovenbouw
3 Hoog			
	31 Hbo-, wo-bachelor		
		311 Hbo-, wo-bachelor	
			3111 Hbo-associate degree
			3112 Hbo-bachelor
			3113 Wo-bachelor
	32 Hbo-, wo-master, doctor		
		321 Hbo-, wo-master, doctor	
			3211 Hbo-master
			3212 Wo-master
			3213 Doctor

2. Vormen van jeugdzorg

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis. In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een

verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft elders. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

3. Maatwerkarrangementen WMO

Ondersteuning thuis

Deze groep bevat de volgende productcategorieën uit de iWmo-standaarden: begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf, overige ondersteuning gericht op het individu of huishouden/gezin, dagbesteding, overige groepsgerichte ondersteuning en overige maatwerkarrangementen.

Hulp bij het huishouden

Hulp bij het huishouden is bijvoorbeeld het huis schoonmaken, boodschappen doen, maaltijden klaarmaken, de was doen, verzorging van planten en huisdieren, enzovoort.

Verblijf en opvang

Deze groep bevat de volgende productcategorieën uit de iWmo-standaarden: beschermd wonen, opvang, spoedopvang en overige beschermd wonen en opvang.

Hulpmiddelen en diensten

Deze groep bevat de volgende productcategorieën uit de iWmo-standaarden: woondiensten, vervoersdiensten, rolstoelen, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen en overige hulpmiddelen.